

**MIO-P UKIUMOORTUMIK  
NALUNAARUTAA 2017**

**MIO'S ÅRSRAPPORT  
2017**



**Meeqqat Pisinnaatitaaffiik Sullissivik  
Børnerettighedsinstitution**

## 4 ILISARITITSINEQ

## 5 SIULEQUT

## 7 MEEQQAT ILLERSUISUANNIT NUTAARSIASSAT

8 Meeqqat Illersuisuata suliaasai

## 9 MEEQQANUT SIUNNERSUISOQATIGIIT 2015-2018

9 Siunnersuisoqatigiit suliaasaat

10 Soqutigisaqartut ataatsimiinnerat

10 Meeqqat Illersuisuata iliuseqarfigisai

11 Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit 2017-imi suliarisimasaat

11 Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit aamma Meeqqat Illersuisuata anguniagaat najoqutassatullu pilersaarussiaat 2018-2021

## 12 MIO-P INGERLATAI

12 Marts 2017-imi Meeqqat Illersuisuata Kommune Kujallermi angalasimanerminit nalunaarusiani meeqqat pillugit nalunaarusiani saqqummiuppaa

12 Meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasat – nalunaarusiat misissuinerillu 2004-2016

13 Meeqqat Illersuisuata 2017-imi april-maajimi Qeqqata kommunianut angalanera

13 Nunani Avannarlerni Meeqqat Illersuisuinik suleqateqarneq

13 Børnetalsmandens monitoreringsrejse til Qeqqata april-maj 2017

14 Meeqqanik illersuisoqatigiit - Najorti

15 Meeqqat perorsarneqarneranni ataatsimoorussamik naleqartitsinissamut suliniuteqarneq

16 MIO-p akissarsisitsinera 2017

17 Meeqqat ambassadøriata Frederik Elsner-ip erinarsuutaa Nukiit

17 Nakuusap Ilulissani meeqqanik ataatsimeersuartitsineranut MIO peqataavoq

18 Meeqqat Illersuisuata meeqqat pisinnaatitaaffiitut tunngasut eqqartorusuppai (se den danske)

19 Pikkorissarnernut, isumasioqatigiinnernut assigisaannullu peqataasarneq

## 4 INTRO

## 5 FORORD

## 7 NYT FRA BØRNETALSMANDEN

8 Børnetalsmandens opgaver

## 9 BØRNERÅDET 2015-2018

9 Børnerådets opgaver

10 Afholdelse af interessentmøde

10 Børnetalsmandens indsatsområder

11 Børnerådets beretning over sit virke i 2017

11 Børnerådets og Børnetalsmandens mål- og strategiplan for 2018-2021

## 12 MIO'S AKTIVITETER

12 Børnetalsmanden fremlægger rejserapport og børnerapport for Kommune Kujalleq marts 2017

12 Viden om børn og unge – rapporter og undersøgelser 2004-2016

13 Børnetalsmandens monitoreringsrejse til Qeqqata april-maj 2017

13 Samarbejde med de Nordiske Børneombudsmænd

14 Børnebisidderkorpset Najorti

15 MIO's kampagne om fælles værdier i børneopdragelse

16 MIO-prisen 2017

17 Børneambassadør Frederik Elsners sang Nukiit

17 MIO deltager i Nakuusas børnetopmøde i Ilulissat

18 Børnetalsmanden italesætter

forhold om børns rettigheder

19 Deltagelse i kurser, seminarer m.v.

## 20 SMS AQQUTIGALUGU SIUNNERSUISARFIK 1899

### 21 INNUTTAASUT SAAFFIGINNISSUTAAT

21 Kikkut MIO-mut saaffiginnissinnaappat?

### 22 MIO-P SAQQUMMERSITAI

22 Meeqqat Illersuisuiata meeqqanut pillugit politikikkut innersuussutai

23 Killiliigaanani oqaaseqarsinnaaneq pillugu naatsumik filmiliaq

24 Meeqqap pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit

Ataatsimiititaliaanut tapiliussatut nalunaarusiaq

25 MIO-p takoqusaarutai

### 26 MIO-P NAATSORSUUTAI

### 27 ANINGAASALIISSUTIT MIO-MULLU TAPIISSUTEQARTUT

27 NunaFondimiit tapiissutit

28 Ataasiakkaanit suliffeqarfinniillu tapiissutit

### 30 TUSARNIAANERNUT AKISSUTEQAATIT

### 31 MIO-P NUTAARSIASSANIITTARNERA

31 Tusagassiuutitigut nalunaarutit oqallisissiallu

### 34 INATSISIT

34 Meeqqat tapersorsorneqarnissaanut inatsit

### 35 SULEQATIGISAT ASSIGIINGITSUT

### 36 MIO-P ANGALASARNERA

### 37 MIO-P SULISUI

## 20 SMS-RÅDGIVNING 1899

### 21 BORGERHENVENDELSER

21 Hvem kan henvende sig til MIO?

### 22 MIO'S UDGIVELSER

22 Børnetalsmandens børnepolitiske anbefalinger

23 Filmklip om ytringsfrihed

24 Parallelrapport til FN's Børnekomité

25 MIO merchandise

### 26 MIO'S REGNSKAB

### 27 BEVILLINGER OG SPONSORATER TIL MIO

27 Støtte fra NunaFonden

28 Støtte fra enkeltpersoner og firmaer

### 30 HØRINGSSVAR

### 31 NYHEDSDÆKNING AF MIO

31 Pressemeddelelser og debatindlæg

### 34 LOVGIVNING

34 Lov om støtte til børn

### 35 FORSKELLIGE SAMARBEJDSPARTNERE

### 36 MIO'S REJSEAKTIVITET

### 37 MIO'S PERSONALE

SAQQUMMERSITSISOQ MIO

AAQQISSUISOQ MIO-mi allattoqarfik

ALLAASERINNIITTOQ Jakku Bregnhøj

ASSIT MIO

ILUSISILERSUISOQ Nuisi grafik

ISBN 978-87-999111-0-3

UDGIVER MIO

REDAKTION MIO's sekretariat

TEKST Jakku Bregnhøj

FOTO MIO

GRAFISK DESIGN Nuisi grafik

ISBN 978-87-999111-0-3

# ILISARITITSINEQ

Ukiumoortumik nalunaarut una aqutugalugu meeqqat atugaat ataatsimoorussamik qanoq inissisimanersut takutissallugit MIO-p kissaatigaa ukiumilu qaangiutereersumi MIO-p ingerlassimasai suunersut aamma nalunaarutigineqarput.

Naalagaaffiit Peqatigiit (NP) Meeqqat pillugit Isumaqaatigiissutaasa Kalaallit Nunaanni annerusumik ilisimaneqalernissaat anguniarlugu aamma Meeqqat pillugit Isumaqaatigiissutit malillugit piviusunngortitsisoqarnissaa anguniarlugu – taamaalillunilu – ingammik meeqqat sanngiinnerusumik inissisimasut nunatsinni pitsaanerusumik atugaqalernissaat anguniarlugu, MIO suli niuteqarpoq.

MIO politikkikkut sumulluunniit attuumassuteqarani, inatsisit malillugit ingerlatsisoqarnersoq, NP-imilu aalajangiussat meeqqat pisinnaatitaaffiit tunngasut Kalaallit Nunaani atuutsilersissimasat iluamik ingerlanneqarnersut nakkutigisussaavai. Meeqqat Illersuisuata angalasarnini, meeqqat isumaannik peqataatitsisarnini, innuttaasullu MIO-mut nalunaaruteqartarneri aallaavigalugit Meeqqat Illersuisuat MIO aqutugalugu oqaaseqartarpoq.

Allatseqarfiup saniatigut Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiinnit arfineqmarlunnik ilaasortaqaartumik Meeqqat Illersuisuat sulinermini suleqateqartarpoq. Ukiunut 2016-2018-mut najoqqutassatut siunnersuisiornermi Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit suleqatigineqarsimapput.

Una ukiumoortumik nalunaarusiaq 2017-imi MIO'p ingerlassimasaanik nalunaarusiorneruvoq

## ATUARLUARISI

# INTRO

MIO ønsker med denne årsrapport for 2017 at give en overordnet status på børns vilkår samt på MIO's aktiviteter i det forgangne år.

MIO har som sin lovbundne opgave at arbejde for at udbrede kendskabet til FN's Konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen) i Grønland og arbejde for at Børnekonventionen omsættes til konkrete indsatser, som forbedrer dagligdagen for – særligt udsatte – børn og unge.

MIO er politisk uafhængig og monitorerer, at lovgivning og praksis er i overensstemmelse med de forpligtelser, som Grønland har iht. FN-konventionen. MIO's fortalervirksomhed er baseret på Børnetalsmandens rejser, på inddragelse af børns synspunkter og på borgerhenvendelserne til MIO.

Udover et sekretariat bistår Børnetalsmanden af et Børneråd med i alt 7 medlemmer. I samarbejde med Børnerådet udformede MIO sin strategi for årene 2016-2018.

Denne årsrapport indeholder en status på de aktiviteter, som MIO har haft i 2017.

## GOD LÆSNING

# SIULEQUT

Asasara atuartooq

NP-it Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaat ukiuni arlalinni eqqartorneqartaqaaq. Kalaallit Nunaat 1993-imi NP-it Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaannik atuutsilersileroq ukiunilu kingullerni pitsaasumik ineriartornerup pilersitaanik meeqqat pisinnaatitaaffii annertuumik sulilu annertusigaluttuinnartumik ilisimaneqalersimapput.

Ilisimanninnerulernerup kingunerisaanik Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut inatsisaat (2017) atuutilerpoq. Ukiuni kingullerni qulini inuiaqatigiit ilisimaarinninnerulernerisa kingunerisaanik nammineq kajumissutsiminnik suliniaqatigiiffiit ingerlanneqartut amerleriasimaqaaq, tamarmillu assigiinngitsutigut meeqqat atugaannik suliniuteqartuupput. 2017-milu MIO-p Qeqqata Kommuniaut angalanerani siullermeerutaasumik meeqqat saaffiginnittut inersimasunik saaffiginnittuningarnit amerlanerusimapput.

Meeqqat pisinnaatitaaffiinnut tunngasut ilisimaneqarnerulersimanerannik tamakua tamarmik takutitsipput.

Naak, ilisimasaqarneq annertusisimagaluartooq ataatsimut naliliissagaanni Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu tunngasut unamminartoqaaq. Meeqqat inuusuttullu oqaluttuarneranni ajornartorsiutit annersaraat imigassamik atornerluinerit, aningaasanoorerit, sumiginnaanerit, kanngutsaatsuliornerit, ikiuisoqannginnera illersuisoqannginneralu, aamma atuartut ilinniaqqinnissaminnut piukkunnarsarneqarnissaannut periarfissaqannginneraq.

Taamaattumik meeqqat pisinnaatitaaffiinnut atugaannullu ilisimasaqarnerulerneriq suli ineriartorteqqillugulu ingerlateqqittariaqarparput. Sumiiffinni 34-ni meeqqanik inuusuttunullu oqaloqatiginiffigisatsinni annertuumik paaserusunneqartarpoq meeqqat pisinnaatitaaffiisa qanoq ililluni piviusunngortinneqarsinnaanersut.

Ukiuni 2018-2021 MIO-p ilaqutariinnut meeqqallu attaveqaataannut tunngasut aallunniarpai – meeqqammi atugaat pitsanngortissagutsigit angajoqqaat ilaqutariillu peqataatittariaqaratsigit.

# FORORD

Kære læser

FN's Konvention om Barnets Rettigheder har nu i en årrække været på dagsordenen. Grønland tiltrådte FN's Børnekonvention i 1993 og den væsentligste positive udvikling i nyere tid er, at bevidstheden om børns rettigheder er markant øget og fortsat øges.

På lovgiversiden har denne bevidsthed blandt andet resulteret i en ny lov om Støtte til Børn (2017). I civilsamfundet er der særligt de seneste 10 år sket en opblomstring af frivillige organisationer, som på hver deres måde arbejder for børns vilkår. Og på MIO's rejse til Qeqqata Kommunia i 2017 viste det sig for første gang, at flere børn end voksne henvendte sig til MIO.

Det er alt sammen synlige tegn på, at bevidstheden om børns rettigheder er øget.

Trods den øgede bevidsthed er der overordnet fortsat meget alvorlige udfordringer for børn og unge i dagens Grønland. De største problemer, som børn og unge fortæller om, er alkoholmisbrug og ludomani, omsorgssvigt, overgreb, mangel på hjælp og beskyttelse, samt elevens manglende mulighed for at blive forberedt på uddannelse.

Den øgede bevidsthed om børns rettigheder og vilkår er derfor en udvikling, som vi skal fortsætte og bygge videre på. De 34 steder, hvor vi har talt med børn og voksne, har dertil vist en stor efterspørgsel på viden om, hvordan viden om børns rettigheder omsættes til virkelighed.

I årene 2018-2021 vil MIO rette fokus på familierne og netværket omkring børnene - for skal vi forbedre børns vilkår, skal vi have forældrene og familien med.

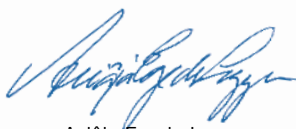
Meeqqat ilaqutariillu atugaannik pitsanngorsaaniarlutik iliuseqartunut tamanut Meeqqallu Pisinnaatitaaffiinik ilisimasaqarnerulersitsiniartunut tamanut qujarusuppunga.

Naggataatigut MIO'p Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiivinut piginnaaneqarlutunut isumasioqateqartarsimaninnut, avataaniit suleqatigisarsimasanut tamanut, immikkut aningaasaliisartunut aamma tusagassiorfinnut nutaarsiasaatitsinnik siammarteriuarsimasunut qujarusuppunga.

Jeg vil gerne takke alle, der gør en indsats for at forbedre børn og familiers vilkår og for at udbrede kendskabet til Børnekonventionen.

Til sidst vil jeg takke MIO's kyndige Børneråd for faglig sparring, alle eksterne samarbejdspartnere, særligt sponsorer og tak til pressen, som ufortrødent deler nyheder herfra.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga / Med venlig hilsen



Aviåja Egede Lynge

Meeqqat Illersuisuat / Børnetalsmand



# MEEQQAT ILLERSUISUANNIT NUTAARSIASSAT

Meeqqat Illersuisuattut pisussaaffigaara meeqqat naalaassallugit, taamatuttaarlu meeqqat inuusuttullu inuunerminni artorsarlutik atukkatik pillugit oqaluttuarnerat aallaavigalugu oqariartuuteqartassallunga.

2015-imiit Meeqqat Illersuisuattut meeqqat inuusuttullu nunatta anner-saanneersut naapillugillu oqaluttarsimavakka, taakkualu oqaluttuutarsi-mavaannga ullumikkut meeraalluni inuusuttuullunilu qanoq ittuunersoq.

Meeqqat oqaasimikkut apuuttagaat naleqaqaat inuunerannillu annertuumik oqaluttuartsuurluni aqusaarsimasaallu MIO-p angalanermini nalunaaruaanni allattorneqartarput. MIO-miimmi isumaqarpugut meeqqat inuusuttullu namminneq inuunerminnut tunngasutigut ilisimasaqartuusut uagullu inersimasuusut taakkununnga naalaarnissarput ilinniartussaavarput. Naak aamma meeqqat oqariartuutaat tusarusutatsinniit allaanerugaluaraangataluunniit naalaartussaavagut.

Aprili 23-aniit maajip arfernganut tungaanut MIO Qeqqata Kommunianiip-pog meeqqat inuusuttullu atugarisaat pillugit oqaloqatiginnikiartorluni. Meeqqat amerlasuut naapippagut ingerlalluurtut meeqqatullu inuuneris-saartut. Meeqqat, inuusuttut inersimasullu tamarmik Qeqqata Kommunianiinnerminnik nuannarinnertik tusartittarpaat.

Ajoraluartumilli aamma naapippakka meerarpassuit ingerlalluanngivissut. Meeqqat amerlavallaarujussuurtut ujariatsillutik, atugarliorput isumassor-neqarnermillu amigaateqarlutik. Meeqqat naapippagut atornerluiffiusumik angerlarsimaffeqartuullutik iluamik naapertuuttumillu ikiorserneqaratik oqaluttuurtut. Meeqqat timimikkut tarnimikkullu persuttarneqartut naapip-paguttaaq. Meeqqanik oqaloqateqarpunga angajoqqaanik aangajaanngit-sunik maqaasisaqartunik.

Meeqqat aamma ilaat oqaluttuurtut angerlarsimaffik toqqissisimanartoq suunersoq nalullugu.

# NYT FRA BØRNETALSMANDEN

Som Børnetalsmand er det min rolle blandt andet at lytte til børn, som fortæller om deres vilkår og være talerør for de børn og unge, der har det svært i livet.

Gennem min tid som Børnetalsmand har jeg siden 2015 mødt og talt med børn og unge fra det meste af landet, som fortæller mig om, hvordan det er at være barn og ung i dag.

Børnenes egne ord giver en værdifuld og dyb indsigt i deres liv og deres erfaringer bringes videre i MIO's rejserapporter. For i MIO er det vores udgangspunkt, at børn og unge er eksperter i deres eget liv og at vi som voksne skal lære at lytte til dem. Også selv om det, som børnene fortæller, ikke altid er det, vi ønsker at høre.

Fra den 23. april til 6. maj 2017 var MIO i Qeqqata Kommunia for at tale med børn, unge og voksne om børns vilkår. Overordnet set mødte vi mange børn, som trives og lever et godt børneliv. Både børn, unge og voksne udtrykker glæde over at bo i Qeqqata Kommunia.

Men jeg mødte desværre også mange børn, som langt fra trives. Alt for mange børn beretter om afsavn, trængsler og mangel på omsorg. Vi mødte børn, som fortæller, at de lever i hjem med misbrug og ikke får den rette hjælp. Børn der oplever at blive udsat for både fysisk og psykisk vold. Jeg talte med børn, som beretter, at de savner forældre, som ikke beruser sig.

Børn, der fortæller, at de ikke ved, hvad et trygt hjem er.



Meeqqat Illersuisuattut 2017-imi ukiakkut ilisimasakka inuiaqatigiinnut politikernullu apuuppakka meeqqat atugarisaasa maluginiarneqarnissaat angorusullugu. Qeqqata Kommuniariniit qisuariaat pimoorussumik naape-riarfiusoq takkupper meeqqallu sanngiinnerusumik inissisimasut aaqqiif-figineqarnissaannik angusaqarniarneq nersortarialimmik piumassuseqar- fiusoq takutinneqarluni. Naak Qeqqata Kommuniata pitsanngorsaataanut iliuuseqarneranullu sunniutit ullormiit ullormut takussutissaqanngikkaluar- tut, pisup ingerlasimanerata takutipaa ilisimasat suleqatigiikkusunnerullu ataatsimoortinnerisigut pitsaasumik allannguisoqarsinnaalluartoq. Taa- maattumik immikkut erseqqissaallunga Qeqqata Kommuniata kinguneqar- luartumik suleqatigisimaneranut qujarusuppunga.

Qujanartumik Qeqqata Kommunia kisimiinngilaq. Sumiiffinnimi arlalinni ajornartorsiutit annertussusaat qanorlu ititiginerat nassuerutigineqars- imavoq. Nassuerutiginninnerlu tamanna nunatsinni tamani meeqqat inger- lallualernissaannut pitsaasumillu meeraanissaannut alloriarneruvoq siulleq.

## MEEQQAT ILLERSUISUATA SULIASSAI

- Meeqqat pisinnaatitaaffii naammagittaallorfigisinnaasaallu pillugit siunnersorlugillu ilitsersussallugit
- Pisortat ingerlataat namminersortuniillu pigineqartut angerlarsimaffiit siunnersorlutiillu ilitsersussallugit
- Meeqqat Inuusuttullu pillugit NP-ip Isumaqatigiissusiaa Nunatsinni inatsisitigut naapertuuttumik atuutsinneqarnissaa ingerlanneqarnissaalu qulakkiussallugit
- Meeqqat inuusuttullu atugarisaat nalilersussallugit
- Meeqqat inuusuttullu pillugit paasissutissat katersussallugit paasissutissiissutigissallugillu
- Inuiaqatigiinni oqallinnermut peqataanissaq aamma meeqqat inuusuttullu peqataanissaannik kaammattuissalluni
- Meeqqat atugaannik pitsanngorsaataasussanik iliuusisanik siunnersuuteqartassalluni
- Meeqqat Illersuisoqarneq aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit inatsisit naapertorlugit pisortat namminersortullu ingerlataanni angerlarsimaffinni meeqqat atugarisaannut tunngasunut tamanut isersinnaatitaassaaq takunnillunilu
- ataasiakkaat pillugit aalajangiisinaanngilaq, atukkanulli tamanut tunngasunut oqaaseqarsinnaatitaavoq.

Meeqqat Illersuisuat ukiuni pingasuni atuunnissamut Naalakkersuisunit toqqarneqarpoq.

Meeqqat Illersuisoqarnerat Meeqqallu pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit inatsisit uani paasisaqarfiginerusinnaavatit [www.naalakkersuisut.gl](http://www.naalakkersuisut.gl) kiisalu [www.mio.gl](http://www.mio.gl)

Som børnenes talsmand bragte jeg i efteråret 2017 denne viden til befolkningen og til det politiske niveau for at skabe opmærksomhed om børnenes forhold. Reaktionen fra Qeqqata Kommunia var en engageret imødekommethed og imponerende vilje til at skabe løsninger for de udsatte børn. Selv om virkningerne af Qeqqata Kommunias forbedringer og tiltag ikke kan ses fra den ene dag til den anden, så er hele processen et godt eksempel på, at kombinationen af *viden og vilje til samarbejde* er forudsætningen for at skabe positive forandringer. Jeg vil derfor særligt fremhæve og takke for det konstruktive samarbejde med Qeqqata Kommunia.

Heldigvis står Qeqqata Kommunia ikke alene. Mange steder er der sket en erkendelse af problemernes omfang og dybde. Denne erkendelse er første skridt på vejen mod at skabe trivsel og gode børneliv for hele landets børn.

## BØRNETALSMANDENS OPGAVER

- Rådgiver og vejleder børn, unge og forældre om deres rettigheder og klageadgang
- Rådgiver og vejleder offentlige og private institutioner
- Sikrer lovgivning og praksis omkring børn og unge i forhold til FN's Børnekonvention
- Vurderer forhold for børn og unge
- Indsamler og formidler information om børn og unge
- Deltager i samfundsdebat og opfordrer børn og unge til deltagelse
- Foreslår tiltag, der styrker børns vilkår
- har i henhold til loven om Børnetalsmand og Børneråd adgang til alle informationer om børns vilkår i offentlige og private institutioner
- kan ikke træffe afgørelser i enkeltsager, men kan alene komme med udtalelser om generelle forhold

Børnetalsmanden er udpeget af Naalakkersuisut for en 3-årig periode.

Læs mere om lovgivningen for Børnetalsmand og Børneråd på [www.naalakkersuisut.gl](http://www.naalakkersuisut.gl) og [www.mio.gl](http://www.mio.gl)





# MEEQQANUT SIUNNERSUISOQATIGIIT BØRNERÅDET 2015-2018

Meeqqat pillugit siunnersuisoqatigiit arfineq-marlunnik ilaasortaqaqpoq, ukiut pingasukkaarlugit toqqaarneqatartunik. Siunnersuisoqatigiinneersut decembarip qulingani 2015 toqqaarneqarput. Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiinni ilaasortat 2018 naanissaata tungaanut ilaasortaapput.

Siunnersuisoqatigiinni ilaasortaapput atorfitsik aqcutigalugu atuartuuner-mut, piorsarsimassutsimut sunngiffimmullu, peqqinnissamut, inatsisitigut aamma meeqqat inuusuttullu ineriartornerannut tunngasutigut ilinniarsimasuusut. Meeqqat Illersuisuat siunnersuisoqatigiinni siulittaasuvoq.

Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit ilaasortai:

**MEEQQAT ILLERSUISUAT MEEQQANULLU  
SIUNNERSUISOQATIGIINNI SIULITTAASOQ AVIÅJA EGEDE LYNGE**

**MEEQQAT NAKORSAAT INGA HJULER**

**ILINNIARTITSISIQ WILLIAM KRIEGEL**

**ISUMAGINNINNERMUT SIUNNERSORTI SARA ABELSEN**

**PERORSAASOQ AAMMA KATSORSAASOQ ANDA POULSEN**

**INATSIILERITOOQ MORTEN NORNILD**

**TARNIP PISSUSIINIK ILISIMASALIK CONNI GREGERSEN**

## SIUNNERSUISOQATIGIIT SULIASSAAT

- Meeqqat Illersuisuat ikiussallugu meeqqanut tunngasutigut najoqqutassatut pilersaarusernerani, meeqqanut attaveqalernissamut attaveqateqarnissamullu qulakkeerinnittussanik.
- Apeqqutinut tamanut meeqqanut tunngasutigut Meeqqat Illersuisuat siunnersorlugulu iitsersortassavaat.
- Inatsisartut inatsisaata nr. 11. novembarip 22-iani 2011-meersup piviusunnortinnissaanut pimoorussillutik peqataassapput.
- Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit ukiumut sisamariarlutik naapittassapput.

Meeqqat Illersuisuat Aviåja Egede Lynges aamma MIO 2017-imi suleqatigiil-luarsimanermut Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiivinut qujapput, ukiullu sinnerani suleqatigiinnissamut qilanaarlutik.

Børnerådet består af 7 medlemmer, som er udpeget for tre år ad gangen. Det nuværende råd blev nedsat 10. december 2015. Børnerådet sidder frem til udgangen af 2018.

Rådet består af fagfolk med indsigt i skoleliv, kultur og fritid, sundhed, retsstilling og udvikling for børn og unge. Børnetalsmanden er formand for rådet.

Børnerådet består af:

**BØRNETALSMAND OG  
FORMAND FOR BØRNERÅDET AVIÅJA EGEDE LYNGE**

**PÆDIATER INGA HJULER**

**SKOLELÆRER WILLIAM KRIEGEL**

**SOCIALRÅDGIVER SARA ABELSEN**

**PÆDAGOG OG TERAPEUT ANDA POULSEN**

**JURIST MORTEN NORNILD**

**PSYKOLOG CONNI GREGERSEN**

## BØRNERÅDETS OPGAVER

- Bistå Børnetalsmanden med at udvikle strategier på børneområdet, herunder strategier, der skal sikre kontakt til og kommunikation med børn.
- Bistå Børnetalsmanden med råd og vejledning i alle spørgsmål, som vedrører børn.
- Medvirke aktivt til opfyldelsen af Inatsisartutlov nr. 11 af 22. november 2011.
- Børnerådet mødes fire gange årligt.

Børnetalsmanden Aviåja Egede Lynges og MIO takker Børnerådet for et godt samarbejde i 2017 og ser frem til de kommende år.

## SOQUTIGISAQARTUT ATAATSIMIINNERAT

MIO aamma Meeqqat pillugit siunnersuisoqatigiit ukiut tamaasa soqutigisaqatigiinnik ataatsimeeqateqartartussaavoq, Meeqqat Illersuisuat aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit inatsimmi § 16 naapertorlugu, tassani soqutigisaqatigiit meeqqanut tunngasunik suliaqartut tamarmik Meeqqanut Siunnersuisoqatigiit suliaannut apeqquteqarsinnaapput siunissamilu suliassaannut tunngasutigut siunnersuuteqarsinnaasarlutik. Meeqqat Illersuisoqarnerat aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit inatsimmi § 16 naapertorlugu taaneqartut ukiumoortumik soqutigisaqatigiinnik novembarip 24-ani 2017 ataatsimeeqateqarput. Soqutigisaqatigiinnik ataatsimiisitsinermi pisortaqaqfinneersut, aamma pisortani namminersortunilu angerlarsimaffiit paaqqinnittarfiillu sinniisaat, kattuffiit peqatigiiffiit il.il. Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiivinut ingerlatsisinaasuseqartut tamarmik peqataatinneqarput, kiisalu soqutigisaqatigiit meeqqanut tunngassutilinnik ingerlatsisut tamarmik peqataatinneqarlutik.

## MEEQQAT ILLERSUISUATA ILIUUSEQARFIGISAI

Meeqqat Illersuisuat Aviåja Egede Lyng, Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit peqatigalugit eqqumaffigisassat iliuuseqarfigisassallu pillugit najoqutassatut pilersaarusiorsimapput ukiunut 2015-2018:

- Ineriartornissamut, ilikkagaqarsinnaanermut, ilinniagaqarsinnaanermullu pisinnaatitaaffik
- Meeqqat atugaat – meeqqat angajoqqaallu isiginninnerat aallaavigalugit
- Nunaqarfiit
- Meeqqat Inuusuttullu MIO pillugu pisinnaatitaaffillu pillugit ilisimasaat nukittorsassallugit
- Meeqqat pillugit politikikkut innersuussutit
- Namminiunnaanermut pisinnaatitaaffeqaarneq – "Ajunngilanga – ajunngilatit"

Sammissassat iliuuseqarfigisassallu pillugit periusissanut pilersaarutit saniatigut MIO-p ingerlatat sammissasaqartitsinerillu assiginningsut inatsimmi MIO-p suliaasaatut allassimareersut suliarineqassapput. Taakkua ilaatigut ilagaat:

- Meeqqanut atuagaq "Iliuvutit – pisinnaatitaaffigaallu namminiunissat"
- Perorsaanermit ataatsimoorussanik naleqartitsinissaq pillugu paasissutissiineq
- SMS aqutigalugu siunnersuisarfik 1899
- Meeqqanut illersuisoqarneq Najorti
- Oqaaseqarnissamut killilersugaannginneq pillugu sarsuatitaliaaqqamik suliaqarneq
- Nittartakkakkut attaveqaatitigut nittartakkatigut takoqqusaarutitigullu NP-it Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaannik siammarterinerit
- Nakuusa'p meeqqanik ataatsimeersuartsineranut peqataaneq
- Il.il.

**"Suliniutit nalequttut eqeersimaartumillu ingerlatsinerit aqutigalugit naalagaaffiit peqataasut imminnut pisussaaffilerput isumaqatigiissummi isummanik tunngaviusumik nalinginnaasunik inersimasunut meeqqanullu ilisimasaqarnerulersitsinissaminnut".**

Meeqqanut Isumaqatigiissummi artikeli 42.

## AFHOLDELSE AF INTERESSENTMØDE

MIO og Børnerådet skal hvert år holde et interessentmøde i henhold til Lov om Børnetalsmand og Børneråds § 16, hvor alle interessenter på børneområdet har mulighed for at stille spørgsmål til Børnerådet om deres arbejde og komme med input til det fremtidige arbejde. MIO og Børnerådet afholdt 24. november 2017 det årlige interessentmøde iht. Lov om Børnetalsmand og Børneråds § 16. Interessentmødet er for de offentlige myndigheder, de offentlige og private institutioner, organisationer og foreninger m.v., der er indstillingsberettigede til Børnerådet, samt øvrige relevante interessenter på børneområdet.

## BØRNETALSMANDENS INDSATSOMRÅDER

Børnetalsmand Aviåja Egede Lyng har sammen med Børnerådet fastsat forskellige strategiske fokus- og indsatsområder for 2015-2018:

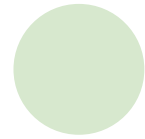
- Retten til udvikling, læring og uddannelse
- Børns vilkår – set ud fra børnenes og forældrenes øjne
- Bygder
- Styrke børn og unges viden om MIO og rettigheder
- Børnepolitiske anbefalinger
- Retten til at være sig selv – "Jeg er god nok – du er god nok"

Ud over de strategiske fokus- og indsatsområder har MIO arbejdet med forskellige projekter og aktiviteter. Disse indebærer bl.a.:

- Børnebogen "Du må være præcis som du er – det har du ret til"
- Kampagne om fælles værdier i opdragelse
- SMS-rådgivningen 1899
- Børnebisidderordningen Najorti
- Filmklip om ytringsfrihed
- Udbredelse af kendskab til FN's Børnekonvention gennem sociale medier, hjemmeside og merchandise
- Deltagelse i Nakuusas børnetopmøde
- M.v.

**"Deltagerstaterne forpligter sig til gennem passende og aktive forholdsregler at gøre principperne og bestemmelserne i konventionen almindeligt bekendt for både voksne og børn".**

Børnekonventionens artikel 42.



## MEEQQAT PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIIT 2017-IMI SULIARISIMASAAT

Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit ukiut tamaasa allakkatigut suliani pillugit nalunaaruteqartarpoq. Nalunaarusiaq uuma ataani atuarneqarsinnaavoq. Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit 2017-imi inatsisit naapertorlugit sisamariarlutik ataatsimiipput.

Meeraq kanngutsaatsuliorfigineqarsimatillugu meeqqap inatsisitigut illersorneqarsinnaanera Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiivisa eqqartorsimavaat, ajornartorsiummi illuatungeriitillugit atorneqarsimasutut pasineqartup inatsisitigut illersugaanera meeqqat illersugaanissanut sanilliullugu. Ajornartorsiummi pilertarmat kanngutsaatsuliorsimasup inatsisitigut illersugaanerata kingunerisaanik nalornineq meeqqamut iluaqutaanngikkaangat. 2017-imi septembarimi Aviåja Egede Lyngep Tasiilamiinnermini ajornartorsiut erseqqissaassutigaa.

Innuttaasut MIO'mut saaffiginnittartorpassuit amerlerujussuarnerisigut ajornartorsiut tamanna qanoq iliuseqarfigineqarsinnaanersoq Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiinni eqqartorneqarpoq. Saaffiginnissutinut patsisit ilagaat kommuneni arriippallaamik suleriiseqartoqarnera (inunnik isumaginninnermut aamma atuarneqarnermut tungasutigut). Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiinni aalajangiunneqarpoq ajornartorsiut pillugu sukumiisumik nalunaarsiortoqassasoq.

MIO'p najoqqutassatut pilersaarutaasa 2018-2021 tungaanut akuerinerisa saniatigut ilaasortat saqqummiinerat aallaavigalugu siunnersuisoqatigiit eqqartuisarsimapput assersuutigalugu meeqqanik oqaloqatiginnittarnernut tunngasunik, susassaqtut suleqatigiittarnernut tunngasunik, meeqqat angerlarsimaffiit avataannut inissinneqartarnerat, aamma pisuusutut misigineq-kanngusunnerlu pillugit ajornartorsiuteqartarnermut tunngasunik eqqartuisarsimapput. Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit ukioq naallugu tusarniaassutinut akissutissanut isummersueqataasarsimapput MIO'llu angalanermini nalunaarusiaanut qisuariaateqartarsimallutik.

## MEEQQAT PILLUGIT SIUNNERSUISOQATIGIIT AAMMA MEEQQAT ILLERSUISUATA ANGUNIAAAT NAJOQQUTASSATULLU PILERSAARUSIAAT 2018-2021

2017-imi ukiakkut Meeqqat Illersuisuat ataatsimoorussamik anguniakkanik aamma najoqqutassatut pilersaarutinik 2018-2021 aallartisaasimavoq. Naak ilisimannikkaluarlugu Meeqqat Illersuisuat Aviåja Egede Lyngep Meeqqat Illersuisuattut ingerlaqqissanersoq peqataasut tamarmik isumaqatigiissutigaaat Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutip ilisimaneqarnerata siamarterneqarnera aamma meeqqat pisinnaatitaaffiinik nakkutilliineq suliaralugit ingerlanneqaqqissasut. MIO'p anguniagai najoqqutassatullu pilersaarutit 2018-2021 uani nassaarineqarsinnaapput [www.mio.gl](http://www.mio.gl)

## BØRNERÅDETS BERETNING OVER SIT VIRKE I 2017

Børnerådet udarbejder hvert år en skriftlig beretning over Børnerådets virksomhed. Beretningen kan læses nedenfor. Børnerådet afholdt i 2017 fire lovpligtige møder.

Ift. sager om barnets retssikkerhed i forbindelse med overgreb har Børnerådet drøftet en generel problemstilling om henholdsvis mistænkt retssikkerhed contra barnets retssikkerhed. Problemet opstår, hvis tvivlen ikke kommer offeret for overgrebet til gode på grund af krænkerens retsstilling. På retsudvalgets besøg til Tasiilaq i september 2017 deltog Aviåja Egede Lyngep og italesatte i den forbindelse problematikken.

På baggrund af den fortsatte store stigning i antallet af borgerhenvendelser til MIO drøftede Børnerådet, hvordan problematikken kan gribes an. En del af henvendelsesårsagerne omhandler fortsat den langsomme sagsbehandling i kommunerne (både på social – og skoleområdet). Børnerådet besluttede at udforme en analyserapport om problematikken.

Ud over vedtagelse af MIO's strategi for årene 2018-2021 har Børnerådet på baggrund af Børnerådsmedlemmernes oplæg diskuteret emner såsom børnesamtale og tværfagligt samarbejde, anbragte børn og skyld-skam-komplekset. Børnerådet har året igennem bidraget med input til høringsvar og givet feedback på MIO's rejserapporter.

## BØRNERÅDETS OG BØRNETALSMANDENS MÅL- OG STRATEGIPLAN FOR 2018-2021

I efteråret 2017 igangsatte Børnetalsmanden arbejdet for en fælles mål- og strategiplan for 2018-2021. På trods af uvisshed om hvorvidt Børnetalsmand Aviåja Egede Lyngep skulle fortsætte i denne periode som Børnetalsmand, var alle parter enige om at fortsætte arbejdet med at udbrede kendskab til Børnekonventionen og monitoreringen af børns rettigheder og vilkår. MIO's mål- og strategiplan for 2018-2021 kan findes på [www.mio.gl](http://www.mio.gl)

# MIO-P INGERLATAI

2017-imi MIO meeqqanut inuusuttunut inersimasunullu tunngasunik arlalin-  
nik ingerlatsillunilu peqataasarpoq. Uani immikkoortumi ingerlatat assigiin-  
ngitsut nassuiaatigineqarput.

## MARTS 2017-IMI MEEQQAT ILLERSUISUATA KOMMUNE KUJALLERMI ANGALASIMANERMINIT NALUNAARUSIANI MEEQQAT PILLUGIT NALUNAARUSIANI SAQQUMMIUPPAA

2016-imi ukiakkut Kommune Kujallermi angalanermi MIO-miit meeqqat,  
inuusuttut inersimasullu arlallit oqaloqatigineqarput, taakkualu tamarmik  
kujataani meeqqat atugarisaat pillugit oqaluttuassaqarput. Tamatumaa ki-  
ngorna MIO-p innuttaasut oqaluttuarisaat oqariartuutaallu tamaasa pillugit  
marlunnik nalunaarusiorpoq. Nalunaarusiap aappaani MIO-p suliaani, NP-  
ni artikkilit sammeneqarput, taakkuami Kommune Kujallermi eqqortinnissaat  
ajornartorsiutigineqarmat, aamma nalunaarusiarineqarpoq meeqqat iners-  
imasunut oqariartuutaannut tunngasut. 2017-imi martsimi angalanermit  
meeqqallu pillugit nalunaarusiaq nalunaarusiaq Kommune Kujallermut  
saqqummiunneqarput. Nalunaarusiaq paasineqarluarpoq MIO-llu nittarta-  
gaani nassaarineqarsinnaalluni.

## MEEQQAT INUUSUTTULLU PILLUGIT ILISIMASAT - NALUNAARUSIAT MISISSUINERILLU 2004-2016

2017-imi piffissami 2004-2016 tungaanut nalunaarusiarineqartarsimasut  
misissuinerillu pillugit MIO paasisat pingaarnersiorlugit nalunaarsorlugit su-  
liaqarpoq. Nutaatullu ilanngunneqarput ilinniagaqartarneq inuusuttullu ilin-  
niarfiini uniinnartarnerit itisilerlugit sammeneqarlutik, soorluttaaq meeqqat  
timikkut tarnikkullu peqqissusaat ilanngullugu sammeneqarluni. Pingaarners-  
siuilluni nalunaarusiaq uani nassaarineqarsinnaavoq [www.mio.gl](http://www.mio.gl)

# MIO'S AKTIVITETER

I 2017 har MIO afholdt og deltaget i en hel del aktiviteter for  
og med børn, unge og voksne. Dette afsnit beskriver en del  
af disse aktiviteter.

## BØRNETALSMANDEN FREMLÆGGER REJSERAPPORT OG BØRNERAPPORT FOR KOMMUNE KUJALLEQ MARTS 2017

På monitoreringsrejsen til Kommune Kujalleq i efteråret  
2016 talte MIO med adskillige børn, unge og voksne, som  
alle havde noget at fortælle om børns levevilkår i Sydgrøn-  
land. MIO samlede efterfølgende alle borgernes fortællinger  
og budskaber i to rapporter. Den ene rapport omhandlede  
MIO's arbejde og de FN-artikler, som Kommune Kujalleq har  
udfordringer med at leve op til, og den anden rapport inde-  
holdt børnenes budskaber til voksne. Rejserapporten og den  
tilhørende børnerapport blev præsenteret for Kommune Ku-  
jalleq i marts 2017. Rapporten blev vel modtaget og kan  
findes på MIO's hjemmeside.

## VIDEN OM BØRN OG UNGE - RAPPORTER OG UNDERSØGELSER 2004-2016

I 2017 samlede MIO et overblik over hovedresultaterne i de  
rapporter og undersøgelser, der er lavet om børn og unge i  
Grønland i perioden 2004-2016. Som noget nyt er viden om  
uddannelse og frafald under ungdomsuddannelser behand-  
let i dybden, samtidig med at viden om børns fysiske og  
psykiske sundhed er behandlet. Oversigten kan findes på  
[www.mio.gl](http://www.mio.gl)



## MEEQQAT ILLERSUISUATA 2017-IMI APRIL-MAAJIMI QEQQATA KOMMUNIANUT ANGALANERA

2017-imi apriliip 23-niit maajip arferngata tungaanut Meeqqat Illersuisuat Aviája Egede Lynge, Inunnik Isumaginninnermut Siunnersorti Nauja Benjaminsen aamma Meeqqanut Siunnersorti Ellen Bang Bourup ingiaqatigalugit meeqqat atugaat pillugit meeqqanik inersimasunillu oqaloqateqariartorlutik Qeqqata Kommunanukarput. Angalanermi meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffiinik naammagittaalliussagaannilu periusissat pillugit siunnersorneqarlutillu ilitsersorneqarput, tassanilu MIO-miit paasinianeqarpoq NP-it Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaannut naapertuuttunik meeqqat inuuneqarnersut. Meeqqanik oqaloqatiginninnerit saniatigut Meeqqanik Illersuisup MIO-meersullu politikere, atuarfinni pisortat, ilinniartitsisut, ilinniartitsisut siunnersortaasartut, inuit isumalluutaasut, ilaqutariinnullu sullissisut, atuartut angerlarsimaffii, (inuussutissarsiutigalugu) angajoqqaasiaasartut, atuarfiit silersuisuini ilaasortat allallu oqaloqatigineqarput. Inuit katillugit 297-it MIO'mut saaffiginnipput, taakkunanani 169-it meeraallutik inersimasullu 128-llutik.

Sakkortunerusumik nalunaaruteqarnissamut pisussaaffimmik aalajangiussaq malillugu meeqqat 56-it pillugit suliassanik 49-nik MIO nalunaaruteqarpoq, nalunaaruteqarnerit meeqqat innuttaasullu kissaataat malillugit pisimapput, suliassiisutaasimasoq nikinneq ajorsimammat arriippallaamilluunniit ingerlanneqarsimammat.

MIO-p Qeqqata Kommunanut tikeraarnerata paasinarsisippaa tassani NP-it Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit allagaataat 16-it unioqqutinneqartut.

Meeqqat Illersuisuata angalanermini nalunaarusiaa meeqqallu pillugit nalunaarusiaq uani nassaarineqarsinnaapput [www.mio.gl](http://www.mio.gl)

## NUNANI AVANNARLERNI MEEQQAT ILLERSUISUINIK SULEQATEQARNEQ

Maajimi 2017-imi MIO Nunat Avannarliit Meeqqanut Illersuisuisa oqaaseqartartuisalu suleqatigiiffianut peqataavoq. Ataatsimiinneq Savalimmiuni avannarlermiunit tamanit – Danmark, Norge, Sverige, Finland, Island, Savalimmiut Kalaallilu Nunaata peqataaffigaat. Ataatsiminnermi sammineqarput ilaatigut meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit attaveqartarnermut tunngasut, Meeqqat Pisinnaatitaaffiisa piviusunngortinniarneri aamma meeqqat naammagittaalliorniarnik ingerlaasiinut tunngasut. Nunat tamarmik aamma Kalaallit Nunaat, meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit suliniarnermut killiffigisatig pillugit saqqummiipput. Ataatsimiinnernut taakkununga nunat paarlakaajalutik tikeraartitsisuusarput.

## BØRNETALSMANDENS MONITORERINGSREJSE TIL QEQQATA APRIL-MAJ 2017

Fra den 23. april til 6. maj 2017 besøgte Børnetsmand Aviája Egede Lynge, socialrådgiver Nauja Benjaminsen og børnekonsulent Ellen Bang Bourup Qeqqata Kommunia for at tale med børn og voksne om børns vilkår. Under rejsen blev børn og unge rådgivet og vejledt om deres rettigheder og klageadgang, og det blev herunder muligt for MIO at få viden om, hvorvidt de forhold, børnene lever under, er inden for rammerne af bestemmelserne i FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Udover samtaler med børn talte Børnetsmanden og MIO med politikere, skoleledere, skolelærere, rådgivningslærere, ressourcepersoner, personale fra Familiecentre, skolehjem, (professionelle) plejefamilier, skolebestyrelsesmedlemmer m.fl.. I alt 297 personer henvendte sig til MIO, hvoraf de 169 var børn og de 128 var voksne.

MIO har – i henhold til den skærpede underretningspligt - underrettet om 49 sager vedrørende 56 børn. Underretningerne blev blandt andet foretaget efter ønske fra børn og borgere, fordi de enten ikke følte, at der sket noget i deres sag eller at det gik for langsomt.

MIO's besøg viste, at Qeqqata Kommunia ikke lever op til i alt 16 artikler i FN's Konvention om Barnets Rettigheder.

Børnetsmandens rejserapport og den tilhørende børnerapport kan findes på [www.mio.gl](http://www.mio.gl)

## SAMARBEJDE MED DE NORDISKE BØRNEOMBUDSMÆND

MIO deltog i maj 2017 i samarbejdsforum for Nordiske Børneombudsmand og talsmænd. Mødet blev afholdt på Færøerne med deltagelse fra hele Norden – Danmark, Norge, Sverige, Finland, Island, Færøerne og Grønland. Mødet omhandlede bl.a. metoder til at kommunikere med børn om rettigheder, Børnekonventionen i praksis samt børns klageadgang. Alle lande, inklusive Grønland, fremlagde en status for arbejdet med børns rettigheder. Landene skiftes til at være vært for mødeafholdelsen.



# Najorti

## MEEQQANIK ILLERSUISOOATIGIIT - NAJORTI

2017-imi MIO Peqatigiiffik Kalaallit Meerartaannik (FGB) meeqqat illersuisooatigiiviniq Najortinik pilersitsiniarnermi suleqateqarluarnini ingerlateq-qippaa.

Meeqqat inuusuttullu kommunemi suliamut imminnut tunngasumut peqataatinneqarnissaannut tunngatillugu Najorti pilersitaavoq. Meeqqat ilaat inersimasumik ikiorneqanngikkunik pisariaqartititik isummatillu qanoq oqaatiginissaat nalornissutigisarpaat kommunimi immiut tunngasut suliaqartoqartillugu. Meeqqat suniarnerlutik erseqqarissumik oqaatigissallugu ajornartissinnaasarpaat immaqaluunniit kommunemi ingerlaaserineqartoq paasiuminaatsissinnaasarlugu. Taamaattoqarnerani Najorti-p meeraq ikior-sinnaassavaa. Assersuutigalugu meeqqat angerlarsimaffiup avataannut inissinneqarniartillugu.

Najorti meeqqap oqariartuutaanik tusarliussisussaavoq meeqqallu nammineerluni kissaatai kisisa aallaavigalugit oqaaseqartussaalluni. Najorti illuinaasiortuunngilaq oqaatiginiakkaminullu allat isummernerannut oqariartuutaanniillu sunnerneqartussaananani. Aamma meeqqap paasinninnissaa anguniarlugu Najorti nassuiaallunilu/nutserisussaavoq, ataatsimiinnermi oqaatigineqartunik, suliallu ingerlanneqarnerani meeraq tapersertussaallugu, kommunemilu aalajangiussanut immiut tunngasunut paasinninnissaanik ikiussallugu.

Meeqqat nammineerlutik Najorteqarnissaminnik kissaateqartussaapput. Meeqqallu ukiumikkut naapertuuttumik illersorteqarniarnerlutik isummer-sinnaasussaapput. Najorteqarniarnermut ukiutigut qummut killissaavoq 18-inik ukioqalersimanissaq. Meeqqat Najorteqarusuttut toqqaannartumik SMS aqqutigalugu siunnersuisarfimmut 1899-mut saaffiginissinnaapput imaluunniit Peqatigiiffik Kalaallit Meerartaannut (FGB) saaffiginissinnaalutik. (Matuma allanneqarnerani Nuummi, Sisimiuni Maniitsumilu Najorteqartoqarsinnaavoq.)

## BØRNEBISIDDERKORPSET NAJORTI

I 2017 fortsatte MIO det gode samarbejde med Foreningen Grønlandske Børn (FGB) om at etablere et korps af børnebisiddere. Korpsset hedder Najorti.

Najorti handler om at give børn og unge bedre mulighed for at blive inddraget i deres egne sager ved kommunen. Nogle børn har ikke en voksen at støtte sig op ad, når deres sager behandles i kommunen og har derfor svært ved at få givet udtryk for deres behov og synspunkter. Børn kan have svært ved at udtrykke præcist, hvad det er, de vil eller de kan have svært ved at forstå sagens gang i kommunen. Her vil en Najorti kunne hjælpe barnet. Det kan f.eks. være i sager om børns anbringelser.

En Najorti fungerer som barnets talerør og taler kun for barnets egne ønsker. En Najorti er upartisk og lader ikke andres holdninger eller meninger påvirke, hvad han/hun siger. Najorti hjælper også barnet med at forstå/oversætte, hvad der bliver sagt på møder, støtter barnet under sagsbehandlingen og hjælper barnet til at forstå, hvilke beslutninger der tages om barnets sag i kommunen.

For at børn kan få en Najorti, skal de selv have et ønske herom. Børnene skal være gamle nok til at kunne give udtryk for, at de gerne vil have en bisidder. Den øvre aldersgrænse for at få en Najorti er 18 år. Børn, der ønsker en Najorti, kan henvende sig direkte til SMS-rådgivning 1899 eller Foreningen Grønlandske Børn (FGB). Det er i skrivende stund muligt for børn at få en børnebisidder Najorti i Nuuk, Sisimiut og Maniitsoq.



## MEEQQAT PERORSARNEQARNERANNI ATAATSIMORUSSAMIK NALEQARTITSINISSAMUT SULINIUTEQARNEQ

Novembarip 20-at NP-it Meeqqat Pisinnaatitaaffiisa pilersinneqarnerannut malunnartitsiffiusarpoq. Ullormi tassani MIO suliniummik saqqummersitsivoq, tassa Kalaallit Nunaanni nukittuffigisatsinnik naleqartitsinnillu samminnissatsinnut tunngasunik. Suliniummi inuiaqatigiit meeqqaminnik perorsaanerminni pitsaasunik naleqartitaqarnerannut tunngasuvoq. Naleqartitallu HS-Analyse suleqatigalugu nalunaarsorneqarsimasut ukuupput: **Asannineq, tatigeqatigiinneq, qanilaarneq, ataqatigiinneq aamma ammasuuneq.**

Suliniut MIO-p aamma Meeqqat Illersuisuata Aviâja Egede Lynges facepbookimi qupperneratigut, MIO'p nittartaqatigut, tusagassiutitigut aamma erinarsuut Nukiit Frederik Elsner-imeersumit siammarterneqarpoq.

Suliniummot inaarutaasumik 2018-imi MIO atuakkamik saqqummersitsisaq perorsaanermit tunngasumik. Atuagaq akeqanngilaq kommunenullu tamanut nunatsinniittunut nassiussorneqassalluni.

## MIO'S KAMPAGNE OM FÆLLES VÆRDIER I BØRNEOPDRAGELSE

Den 20. november er årsdagen for tilblivelsen af FN's Børnekonvention. På denne dag lancerede MIO en kampagne med fokus på styrker og værdier i Grønland. Kampagnen omhandlede befolkningens positive fælles værdier i børneopdragelse. Værdierne, som blev fundet i samarbejde med HS-Analyse, var: **kærlighed, respekt, nærhed, samhørighed og åbenhed.**

Kampagnen har kørt på MIO og Børnetalsmand Aviâja Egede Lynges facebooksider, MIO's hjemmeside, via pressen og gennem sangen Nukiit af Frederik Elsner.

Som afrunding på kampagnen udgiver MIO i 2018 en bog om opdragelse. Bogen er gratis og fremsendes til alle kommuner i landet.

**"EQQAAMATIGU, QANORLUUNNIIT TUNULEQUTAQARALUARUTTA INISSISIMAGALUARUTTALUUNNIIT PERORSAANITSINNI NALEQARTITAGUT ATAATSIMORFIGATSIGIT. NUKITTUFFIGISATTALU TAAKKUA EQQUMAFFIGINERISIGUT MEEQQATTA ATUGARISAASA PITSANGORTINNISSAANNUT ATAATSIMORLUTA NUKISSAQALISSAGATTA".**

*Meeqqat Illersuisuat Aviâja Egede Lynges*

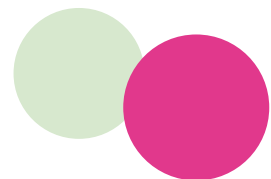
**"LAD OS HUSKE PÅ, AT UANSET HVILKEN BAGGRUND OG HVILKE RESSOURCER VI HAR, SÅ HAR VI VÆRDIERNE OM BØRNEOPDRAGELSE TIL FÆLLES. VED AT FOKUSERE PÅ DISSE STYRKER KAN VÆRDIERNE GIVE OS STYRKEN TIL AT LØFTE FORHOLDENE FOR VORES BØRN."**

*Børnetalsmand Aviâja Egede Lynges*

Meeqqanik perorsaanitsinni ataatsimoorluta naleqartitagit pillugit MIO-p plakatiliaa aaneqarsinnaavoq uani [www.mio.gl](http://www.mio.gl)



MIO's plakat om fællesværdier i børneopdragelse kan hentes på [www.mio.gl](http://www.mio.gl)



## MIO-P AKISSARSISITSINERA 2017

Novembarip 20-iani NP-iit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit ulloq malunnar-tinniarlugu nalliussinerani suliniaqatigiiffiit, inuit immikkut ittumik meeqqanut pisinnaatitaaffinullu tunngasumik immikkut iliuuseqartartut – ilaannikkut ilungersunartut aqqusaartortaluarlugit - MIO-miit isiginiarneqartarput. Akissarsitsinerup siunertaraa akissarsisup suliniutaanik nersorinninnemik takutitsineq, aningaasartaqartarporlu 20.000 kronenik.

MIO-p akissarsitsinera 2017 Peqatigiiffik Qajaq Nuuk-mut tunniunneqarpoq. Peqatigiiffik Qajaq peqatigiiffiuvoq sunngiffimmi piumassuseq atorlugu ingerlanneqartoq naleqartitat pitsaasut, peqqinnartut unammillernartullu Nuummi meeqqanut inuusuttunullu sammisassaqaqartitsiviusoq. 2017-imi meeqqat 50-it Peqatigiiffik Qajaq qajartornermut, sungiusaqatigiinnermut sammisassaqaqartitsinermullu atortarpaat. Peqatigiiffiup meeqqat ineriartortinnissaannut, ikinngutitaartornissaannut aamma sunngiffimmi kulturikkullu ataatsimoorussanik naleqartitanik pilersitsiffiusumik kattutarpaat.

MIO-p akissarsitsinera peqatigiiffiup siulittaasuanut Pavia Tobiassenimut tunniunneqarpoq, akissarsitsinerlu nalliuttorsutiginneqarpoq takuniaasorpassuillu najuutsillugit oqalugiarnert, akissarsitsinerlu pipput. Ullormi tassani aamma immikkorluinnaq ittumik Aviåja Egede Lyngø-p Pavia Tobiassen meeqqat ambassadøriattut (aallartitaattut) toqqarpaa.

MIO tassunga tunngatillugu NunaFondenimut annertuumik qujaniuteqarpoq, MIO-p akissarsitsinera aningaasaliiffigimmagu.

## MIO-PRISEN 2017

Den 20. november på årsdagen for FN's Konvention om Børnets Rettigheder sætter MIO fokus på personer eller organisationer, som gør en særlig indsats for børn og deres rettigheder - ofte under vanskelige vilkår. Prisen har til formål at anerkende modtagerens initiativ og består af 20.000 kr.

MIO-prisen gik i 2017 til Peqatigiiffik Qajaq Nuuk. Peqatigiiffik Qajak er en forening, der med frivillighed og sunde værdier skaber gode og udfordrende aktiviteter for børn og unge i Nuuk. Op til 50 børn benyttede i 2017 Peqatigiiffik Qajaq Nuuk til kajakroning, fælles træning og aktiviteter. Foreningen giver børn mulighed for at udvikle sig, få nye venskaber og sammen skabe gode fælles værdier gennem fritid og kulturliv.

MIO-prisen blev overrakt til foreningens formand Pavia Tobiassen og dagen blev fejret af MIO med et festligt arrangement med taler, priser og mange besøgende. Som noget helt særligt på dagen udnævnte Børnetalsmand Aviåja Egede Lyngø Pavia Tobiassen til Børneambassadør.

MIO retter i den forbindelse en stor tak til NunaFonden, som sponsorerer MIO-prisen.





## MEEQQAT AMBASSADØRIATA FREDERIK ELSNER-IP ERINARSUUTAA NUKIIT

Novembarip 20-anni NP-iit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit ulloq malunartinniarlugu nalliussinerani – Frederik Elsner-ip musikvideoliaa "Nukiit" MIO-p suliniumminik, tassa naleqartitat pillugit saqqummersitsineranut ilutigitiillugu tusarteqqarneqarpoq. Meeqqat Illersuisuata Aviâja Egede Lynge-p ulloq taanna aamma Elsner Kalaallit Nunaanni Meeqqat ambassadøriattut toqqarpaa. Tamatuma kingunerisaanik Frederiup MIO-p suliniutai tapersersorlugit – angalasarlunilu, ataatsimiittunukarlunilu tusarnaartitsisarsimavoq – NP-iit Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaannik Kalaallit Nunaanni siammartereqaataluni. Nipilersuut videoliaq "Nukiit" YouTube-mi isiginnaarneqarsinnaavoq.

## NAKUUSAP ILULISSANI MEEQQANIK ATAATSIMEERSUARTITSINERANUT MIO PEQATAAVOQ

Septembari 2017-imi MIO-p Nakuusa suleqatigalugu Ilulissani Meeqqanik ataatsimeersuartitsivoq. Meeqqat ataatsimeersuartinneqarneranni sammineqartoq taaguuteqarpoq "Meeqqat tamarnik ilinniagaqarnissaminnut pisinnaatitaaffeqarput". Meeqqat atuarfianniit ilinniaqqiffissamut ikaarsaariartarnej eqqumaffigineqarluni. Meeqqat ataatsimeersuartinneqarneranni inuusuttut kommuneni tamaneersut aamma eqqumiitsuliortut Frederik aamma Christian Elsner kiisalu Josef Tarrak peqataatinneqarput.

## BØRNEAMBASSADØR FREDERIK ELSNERS SANG NUKIIT

Den 20. november – i forbindelse med FN's Børnekonventionsdag – blev Frederik Elsners sang og musikvideo "Nukiit" ("Styrke") lanceret sammen med MIO's værdikampagne. Børnetalsmand Aviâja Egede Lynge udnævnte samme dag Frederik Elsner til Børneambassadør for børns rettigheder i Grønland. Frederik Elsner har efterfølgende støttet MIO's arbejde - gennem rejser, møder og koncerter – for at udbrede kendskabet til FN's Børnekonvention i Grønland. Musikvideoen "Nukiit" kan ses på YouTube.

## MIO DELTAGER I NAKUUSAS BØRNETOPMØDE I ILULISSAT

I september 2017 samarbejdede MIO og Nakuusa om at afholde Børnetopmøde i Ilulissat. Børnetopmødets tema var i år "Alle børns ret til uddannelse". Fokus blev sat på overgangen fra folkeskolen til videreuddannelse. I børnetopmødet deltog unge fra alle kommuner samt kunstnere som Frederik og Christian Elsner og Josef Tarrak.



## **MEEQQAT ILLERSUISUATA MEEQQAT PISINNAATITAAFFIINUT TUNNGASUT EQQARTORUSUPPAI (SE DEN DANSKE)**

Meeqqat Illersuisuat Aviåja Egede Lynge Kalaallit Nunaanni meeqqat pisinnaatitaaffii inuunerminnilu atugaat pillugit saqqummiinissamut, eqqartuinissamut oqallinnissamullu qaaqquneqartaqaaq. Tamakkua ilagaat soorlu makkua:

Rotary, Kalaallit Nunaanni sumiginnaaneq eqqartorniarlugu, meeqqallu pisinnaatitaaffiisa siammarterneqarnissannut MIO-mut taperseerusullutik qaaqqusisut.

Meeqqat Illersuisuata Kalaallit Nunaanni angalasarneri pillugit ataatsimiitsitaliani politikikkut ingerlanneqartunut saqqummiussequsaallunilu oqallinnissamut peqataaqqusaasarpooq. Ilinniartitaanermut ilusilersueqqinnissamut susassaartutut peqataatitaaneq. Kommuneqarfik Sermersooq-mi Meeqqanut Ilaqutariinnullu ingerlatsiviup ineriartorteqqinnissaanut suleqatiigiinnut allarpassuarnullu peqataatitaaneq.

Meeqqat Illersuisuat ataatsimiinnernut, oqalugiarnernut, saqqummiussinissamut, innuttaasut ataatsimiinnerinut, soqutigisaqartut ataatsimiinnerinut, isumasioqatigiinnernut, oqallittuni oqaaseqartussatut issiaqataasussatut, ataatsimeersuarnernut allarpassuarnullu peqataatitaasarpooq. Meeqqat Illersuisuat ajoraluartumik tamanut peqataasinnaaneq ajorpoq, taamaattumik sorliit peqataaffigineqassanersut MIO aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit peqatigalugit pingaarnersuisoqartarpoq, aammalu MIO-p inatsisitigut suliassai najoqqutassatullu pilersaarusi aallaavigalugit peqataaffissanik toqqaasoqartarpoq.

Meeqqat Pisinnaatitaaffiisa Kalaallit Nunaanni soqutigineqarnerujussuannut tapersorsorneqarnerannullu Meeqqat illersuisuiat qujavoq, ukiunilu aggersuni taamatuttaaq tapersorsorneqartiginissaat neriutigaa.

## **BØRNETALSMANDEN ITALESÆTTER FORHOLD OM BØRNS RETTIGHEDER**

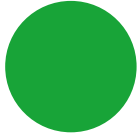
Børnetalsmand Aviåja Egede Lynge modtager adskillige invitationer til fremlæggelse, drøftelse og debat i forhold til børns rettigheder og levevilkår i Grønland. Nogle enkelte af disse har været:

Rotary med ønske om at debattere omsorgssvigt i Grønland og ønske om at støtte MIO i udbredelsen af kendskabet til børns rettigheder.

Oplæg og debat for de forskellige politiske udvalg i forhold til Børnetalsmandens rejser i Grønland. Deltagelse i referencegruppearbejde i forbindelse med reformarbejdet på uddannelsesområdet. Deltagelse i følgegruppearbejde for udviklingen af Forvaltningen for Børn og Familier i Kommuneqarfik Sermersooq og mange flere.

Børnetalsmanden inviteres til møder, foredrag, oplæg, folkemøder, interessentmøder, konferencer, paneldebatter, seminarer m.m. Det er desværre ikke muligt for Børnetalsmanden at deltage i det hele og hun prioriterer oftest sine valg i samarbejde med MIO og Børnerådet, samt ud fra MIO's lovbestemte opgaver og strategiske målsætninger.

Børnetalsmanden takker for den store interesse og opbakning, der er for børns rettigheder i Grønland, og håber at opleve lige så stor opbakning i de kommende år.



## PIKKORISSARNERNUT, ISUMASIOQATIGIINNERNUT ASSIGISAANNULLU PEQATAASARNEQ

2017-ip ingerlanerani MIO pikkorissarnernut, isumasioqatigiinnernut, eqimattalianut assigisaannullu assigiingitsunut peqataasarsimavoq.

2017-imi juulimi inatsit nutaaq meeqqat tapersorsorneqarnissaanut tungasooq atuutilerpoq. Inunnik Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik 2017-imi juunimi inatsit nutaaq pillugu pikkorissaavooq, allannguinerullu kingunerisassai pillugit saqqummiussisoqarluni. Kikkut tamarmik meeqqanik inuusuttunillu suliaqartut inatsimmik taassuminnga nutaamik atuaqqullugit MIO-p kaammattorusuppai, taanna uani nassaassaavooq [www.lovgivning.gl](http://www.lovgivning.gl)

Ilinniartitsisunngorniarnerep suliareqqinneqarneranut tunngatillugu MIO peqataasimavoq kissaatigisimallugulu inuit pisinnaatitaaffiinnut, meeqqallu pisinnaatitaaffiinnut tunngasut ilinniartitsisunngorniarnermi ilinniagassat nalinginnaasut ilagilissagaat. Ullumikkullu pisinnaatitaaffiinnut tunngasut ilinniartitsisunngorniarnermi ilinniagassat ilagilersimavaat.

Meeqqat pisinnaatitaaffiisa ilisimaneqarnerulernissaat anguniarlugu MIO assigiingitsutigut siammarterisarpoq, MIO-llu meeqqanut inuusuttunullu tunngasutigut ilisimasaqarnini iluaqutaaffigisinnaasuni kateriffinni assigiingitsuni ilisimasaminik siammarterilluni atorluaaniartarpoq. MIO ilaatigut aamma peqataasimavoq kinguaassiutitigut kanngutsaatsuliornerit akiorniarneqarnissaat anguniarlugu najoqqutassatut pilersaarusiornermut (Naminersorlutik Oqartussat ataqatigiissaagaannut).

Aammattaq ulluunerani meeqqanut paaqqinnittarfinnut tunngasutigut isumasioqatigiinnermut MIO peqataasimavoq, persuttaanani oqaloqatigiinnissaq pillugu politii pikkorissaanerannut, meeqqat kanngusullutillu – pisuusutut misigisimasarnerat pillugu pikkorissaanermut peqataasimavoq soorluttaaq meeqqanut inuusuttunullu tunngasutigut suleqatigiinnissaq anguniarlugu ataatsimiinnerpassuarnut peqataasarsimavoq:

Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiit Kattuffianni (GIF), Politiini, Kommuneqarfik Sermersooq-mi meeqqanut inuusuttunullu ingerlatsiviup inerisarneqarnissaa anguniarlugu suleqatigiiaanun assigiingitsunut ilaasarsimavoq, politikkikkut ataqatigiissaarneqartuni ataatsimiitsitaliani ataatsimeeqataasarsimavoq allarpassuarnullu peqataasarsimalluni.

## DELTAGELSE I KURSER, SEMINARER M.V.

MIO har i 2017 deltaget i forskellige kurser, seminarer, følgegrupper og lignende.

I juli 2017 trådte den nye Lov om støtte til børn i kraft. Socialstyrelsen afholdt i juni 2017 et kursus i den nye lovgivning og hvilke ændringer, den indebærer. MIO opfordrer alle, der arbejder med børn og unge, til at gennemlæse den nye lovgivning, som kan findes på [www.lovgivning.gl](http://www.lovgivning.gl)

MIO har deltaget i reformarbejdet for læreruddannelsens studieordning og har ønsket, at menneskerettigheds- samt børnerettighedsperspektivet bliver en del af læreruddannelsen. I dag er rettigheder en stor del af læreruddannelsens studieordning.

MIO udbreder kendskabet til børns rettigheder på mange forskellige måder og deltager løbende i fora, hvor MIO's viden om børn og unge kan få gavn. MIO har bl.a. deltaget i følgegruppearbejdet (koordineret af Selvstyret) omkring en ny strategi til bekæmpelse af seksuelle overgreb.

Derudover har MIO deltaget i et seminar om daginstitutionsområdet, et kursus afholdt af politiet om samtale istedet for vold, et kursus om børn med skam- og skyldproblematikker samt flere samarbejds møder med forskellige interessenter med berøring til børne- og ungeområdet:

Grønlands Idrætsforbund (GIF), Politiet, arbejdsgrupper for udviklingen af Kommuneqarfik Sermersooqs Forvaltning for børn og familie, politisk koordinationsudvalgsmøde og mange flere.

# SMS AQQUTIGALUGU SIUNNERSUISARFIK 1899

SMS aqqutigalugu akeqanngitsumik kinaassuserlu isertuullugu siunnersuisarfi "SMS 1899" 2013-imi oktobarimiit atuutilersimavoq. Meeqqat inuusuttullu Kalaallit Nunaanni tamaneersut akeqanngitsumik kinaassuseritullu isertuullugu 1899-mut SMS-ersinnaapput taamaalillutillu inersimasumit siunnersorneqartullu ilitsersorneqarsinnaasarlutik. SMS-it akineqarsinnaasartut siunnersuisarfiup ammanerata nalaani – ulluinnarni nal. 16-18 iluanni. Saaffiginnissutit tamarmik kinaassusaat illersorlugit suliarineqartartut, ukuli: suaassutsimik nalunaaruteqarnerit (nalunaaruteqannginnerillu), suna pineqarnerisooq aamma meeqqat inuusuttullu saaffiginnittut ukui nalunaarsorneqartartut. Paasissutissat tamatigit pissarsiassaaneq ajorput, kinaassutsiminnik isertuusertut taramik. Kinaanerminnillu isertuusisinnarniaraangata siunnersorneqartartut inersimasumut tatigisaminnut oqaluttuarisatik oqaluttuareqqulugit.

Meeqqat SMS aqqutigalugu siunnersuisarfimmik atuisartut arfinilinniit amerlanerusunik ukioqartartut. Saaffiginnittut amerlanerpaartaat 14-17-inik ukioqartartut. SMS aqqutigalugu siunnersuisarfimmut 1899-mut saaffiginnittut amerlanerpaartaasa suaassuserit suunersooq nalunaarutigineq ajorpaat. Suaassutsip oqaatigineqartannginnerata kingunerisaanik nukappiaqqat niarsiqaqqalluunniit qassit saaffiginnittarnersut oqaatigiuminaappoq.

2017-imi meeqqat inuusuttullu katillutik 922-it MIO-p SMS aqqutigalugu siunnersuisarfimmut 1899-mut saaffiginnissimapput.

Saaffiginnissutaasartut amerlallutillu assigiinngiaarsimaqaat, soorlu angerlarsimaffimmi ajornartorsutitut, pimmatiginninnernut, kinguaassiuutitigit atornerluinernut, imminut toqunniarnernut, persuttaanernut angerlarsimaffinnilu ajornartorsutitut, siunnersorneqarnermillu pisariaqartitsinernut tungasuusartut, il.il. Meeqqat inuusuttullu SMS aqqutigalugu siunnersuisarfimmut saaffiginnereersimanerisa kingunerisaanik nalunaartussaaneq atorlugi MIO arlaleriarluni kommunenut nalunaaruteqartarsimavoq, ilaatigit kinguaassiuutitigit atornerluisoqarsimappat imminulluunniit toqunniartoqartillugu.

Siunnersuisarfi arfinilinnik siunnersorteqarpoq, tamarmik ilinniartitsisutut, porsaaasutut, inunnik siunnersortitut ilinniarsimasuupput imaluunniit taakkunannga ilinniartutut inissisimasartut. Siunnersortit ataavartumik pikkorissarneqartartut qaammallu allortarlugu supervisionertarlutik. SMS aqqutigalugu siunnersuisarfi 1899 2017-imiit Namminersorlutik Oqartussaniit ataavartumik aningaasalersorneqarpoq. Taamaalilluni SMS aqqutigalugu Siunnersuisarfi tapiissutinik pissarsiisoqarsinnaaneraniq aqunneqarunnaarpoq, nunali tamakkerlugi meeqqanut inuusuttunullu aalajangersimasumik neqeroorutaalersimalluni. MIO-p nuannaarutigeqaa Namminersorlutik Oqartussat meeqqat inuusuttullu nunatsinnit tamaneersut ikerneqarnissaat pingaasoq salliummatigu. MIO-p naatsorsuutigaa SMS aqqutigalugu siunnersuisarfi 1899 aqqjissuunneqarnermigut ingerlanneqarnermigullu 2019-imi Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqarumaartoq. SMS aqqutigalugu siunnersuisarfimmi 1899-imi siunnersuisartut suliarisaat MIO-p assut tanngassimaarutigai.

# SMS-RÅDGI VNING 1899

Den gratis og anonyme SMS-rådgivning til børn og unge "SMS 1899" har eksisteret siden oktober 2013. Børn og unge i hele Grønland kan helt gratis og anonymt sende SMS'er til 1899 og søge råd eller hjælp hos en voksen. SMS'erne bliver besvaret i rådgivningens åbningstid alle hverdage mellem kl. 16-18. Alle henvendelser behandles anonymt, dog noteres der statistik for oplyste (og uoplyste) køn, årsager, alder hos de børn og unge der henvender sig. Det er ikke altid muligt at få disse oplysninger fra børnene, da de netop ønsker at være anonyme. Hvis de insisterer på at være anonyme, rådgives de altid til at fortælle deres historie til en voksen, som de har tillid til.

Børnene, som bruger SMS-rådgivningen, er fra seks år og opefter. De fleste henvendelser kommer fra unge i aldersgruppen 14-17 år. En stor del oplyser ikke sit køn ved henvendelse til SMS-rådgivningen 1899. Det er uvist, hvor stort antal drenge henholdsvis piger der har henvendt sig uden at oplyse specifikt køn.

I 2017 henvendte i alt 922 børn og unge sig til MIO's SMS-rådgivning 1899.

Henvendelsesårsagerne har igen været mange og forskellige, bl.a. sociale problemer i hjemmet, mobning, seksuelle overgreb, selvmord, vold og problemer i hjemmet, behov for rådgivning, m.m. MIO har flere gange lavet underretninger til kommuner om børn og unge, der har henvendt sig til SMS-rådgivningen; nogle i forhold til overgreb og selvmordsadfærd.

Rådgivningen beskæftiger seks rådgivere, alle med en faglig baggrund som lærere, pædagoger, socialrådgivere eller studerende indenfor disse fag. Rådgiverne modtager løbende opkvalificering gennem kurser samt supervision omkring hver 2. måned. SMS-rådgivningen 1899 bliver fra 2017 fast finansieret af Selvstyret. SMS-rådgivningen er således ikke længere et projekt, som er afhængigt af støtte midler, men er nu et fast tilbud til børn og unge i hele landet. MIO er glad for, at Selvstyret har valgt at prioritere dette vigtige område, som hvert år hjælper mange børn og unge i landet. MIO forventer, at SMS-rådgivningen 1899 organisatorisk og driftsmæssigt overdrages til Selvstyret i 2019. MIO er stolt over det arbejde, som alle sms-rådgivere ved SMS 1899 har leveret.

# INNUTTAASUT SAAFFIGINNISSUTAAT

2017-imi innuttaasut 500-jungajaat MIO-mut assigiingitsut pillugit saaffiginissimapput, soorlu, angerlarsimaffiup avataanni inissiisoqarsimatillugu meeqqat pisinnaatitaaffiit, angajoqqaat avissimatillugit meeqqanut, meeqqat kinguaassiuutitigut atornerlunneqarsimanerannut nakuuserfigineqartamerannullu, inuusuttut ilinniarnissamut tunngatillugu ajornartorsiutillit, atornerluinermut ajornartorsiutit pillugit allarpassuarnullu tunngasunik saaffiginissuteqartoqartarsimavoq.

Innuttaasut MIO-mut saaffiginittartut amerlassusaat ukiut tamaasa amerlialuttuinnarput. Meeqqat Illersuisuata Nunatsinni angalasarneranit, innuttaasut MIO-mik ilisimasaqarnerulersimanerannik, meeqqallu pisinnaatitaaffiik ilisimasaqartoqarnerulersimanerani aallaaveqarpoq, aammali innuttaasut meeqqat inuusuttullu inuunerat pillugu siunnersorneqarfissaminnik iitersorneqarfisinnasaminillu peqarusunnerannik tamanna oqariartuuteqartoq MIO isumaqarpoq. Saaffiginissutit qanoq amerlatigisinersut suullu saaffiginissutaasarnersut pillugit misissueqissaarnerit maannakkut ingerlanneqaleruttorput. Tamakkua pillugit nalunaarsuaq 2018-imi ukiakkut saqummersinneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

## KIKKUT MIO-MUT SAAFFIGINISSINNAAPPAT?

MIO-p inatsisitigut toqqammavia aallaavigisagaanni Inatsisartut inatsisaat nr. 11 novembarip 22-iani 2011-meersoq Meeqqat Illersuisuat aamma Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit pillugit § 8. Imm. 2 malillugu Meeqqat Illersuisuat:

- 1) Meeqqat pisinnaatitaaffii naammagittaalliuuteqarsinnaanerilu pillugit meeqqanut siunnersuullunilu iitersuisassaaq.
- 2) Meeqqat atugaat aamma meeqqat pisinnaatitaaffii naammagittaalliuuteqarsinnaanerilu pillugit apeqqutinut tunngassuteqartunik, pisortatigut oqartussanut, pisortat namminersortullu suliffiinut kiisalu kattuffinnut peqatigiiffinnullu il.il. siunnersuullunilu iitersuisassaaq.

MIO innuttaasunit soorlu meeqqanit inersimasunillu nunatsinnit tamanit saaffigineqartarpoq, mailikkut, oqarasuaatikkut, nittartakkami attaveqaatikkut aamma aqqusineri naapitanit. Suut pillugit qanorlu siunnersuisinnaanersugut iitersuisinnaanersugullunniit, sutigullu killiligaanersugut annerusumik uani paasisaqarfigisnaavat [www.mio.gl](http://www.mio.gl)

# BORGERHENVENDELSER

I 2017 har MIO haft næsten 500 henvendelser fra borgere om forskellige forhold, såsom børns rettigheder, når de er anbragt uden for hjemmet, børn hvis forældre er skilt, børn der er udsættes for overgreb eller vold, unge med uddannelsesmæssige vanskeligheder, misbrugsproblematikker og meget andet.

Antallet af borgerhenvendelser til MIO stiger støt år efter år. MIO anser årsagerne hertil som en kombination af Børnetalsmandens rejser i Grønland, borgernes kendskab til MIO og børns rettigheder, men også som udtryk for et ønske fra borgerne om et sted, hvor de kan få råd og vejledning om generelle forhold i børn og unges liv. P.t. pågår et analysearbejde af omfanget af og indholdet i henvendelserne. En rapport herom forventes offentliggjort efteråret 2018.

## HVEM KAN HENVENDE SIG TIL MIO?

I henhold til MIO's lovgrundlag Inatsisartutlov nr. 11 af 22. november 2011 om Børnetalsmand og Børneråd § 8, stk. 2 skal Børnetalsmanden:

- 1) Yde råd og vejledning til børn om børns rettigheder og klageadgang.
- 2) Yde råd og vejledning til offentlige myndigheder, offentlige og private institutioner samt organisationer og foreninger m.v. og privatpersoner om spørgsmål, der vedrører børns vilkår og børns rettigheder og klageadgang.

MIO får borgerhenvendelser fra børn og voksne fra hele Grønland, både over mail, telefon, sociale medier og direkte fra gaden. Du kan læse mere, om hvilken form for råd og vejledning vi kan tilbyde, og hvilke begrænsninger vi har, på

[www.mio.gl](http://www.mio.gl)





# MIO-P SAQQUMMERSITAI

2017-imi MIO saqqummersitsisarsimaqaaq. MIO-p saqqummersitaasa amerlanersaat MIO-p nittartagaani nassaarineqarsinnaapput [www.mio.gl](http://www.mio.gl) imaluunniit MIO-mut piniarneqarsinnaallutik.

## MEEQQAT ILLERSUISUIATA MEEQQANUT PILLUGIT POLITIKKIKKUT INNERSUUSSUTAI

2017-imi MIO-p mappersakkamik saqqummersitsivoq sammisani assigiinngitsuni 15-imi innersuussutinik imalimmik, innersuussutit tamarmik Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu inuuniarnemikkut atugarisaannut tunngasuupput.

Mappersakkami innersuussutit aallarniutaasumi Namminersorlutik Oqartussat Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiisummi pisinnaatitaaffittut allasimasunik annertunerpaamik nukissat atorneqarsinnaasut aallaavigalugit qulakkeerinninniarnissaa innersuussutaavoq. Aammattaaq nuna tamakkerlugu iliusissatut pilersaarutinik ngasinnerusoq eqqarsaatigalugu malinneqartussanik suliaqartoqarnissaa innersuussutaavoq, tassani apeq-qutaatinneqassanani, nuna tamakkerlugu, kommunemi- partimiluunniit sumi qanorluunniit inissisimaneq. Mappersagaq nuna tamakkerlugu politikikkut soqutigisalinnut siammarterneqarpoq.

Innersuussutit tamarmik meeqqat pisinnaatitaaffiinik qulakkeerinninniarluni suliaapput politikkimillu soqutigisallit pisortatigut ingerlatsivinni ersarissumiitinneqarusullutik. Innersuussutinut assersuutaasinnaavoq: Meeqqat inuusuttullu atuarnissamut ilinniagaqarnissamullu pisinnaatitaaffii. Meeqqat pimmatigineqarnissamut innarlerneqarnissamullu illersorneqarnissaminnut pisinnaatitaaffii. Peqqissuunissamut meeqqat pisinnaatitaaffii. Meeqqat inuiaqatigiinnut akuuleqqinnissaannut pisinnaatitaaffii allarpassuartigullu pisinnaatitaaffii.

Meeqqat Illersuisuata politikikkut innersuussutai NunaFondenimik aningaasaliiffigineqarlutik saqqummersinneqarput.

Meeqqat pillugit politikikkut innersuussutit uani nassaarineqarsinnaapput [www.mio.gl](http://www.mio.gl)

# MIO'S UDGIVELSER

MIO har i 2017 lavet en del udgivelser. De fleste af MIO's udgivelser kan findes på MIO's hjemmeside [www.mio.gl](http://www.mio.gl) eller rekvireres ved MIO.

## BØRNETALSMANDENS BØRNEPOLITISKE ANBEFALINGER

I 2017 udgav MIO et hæfte indeholdende anbefalinger på 15 forskellige områder, der alle berører børn og unges levevilkår i Grønland.

Hæftet starter med anbefalinger om, at Selvstyret bør søge at sikre de rettigheder, der står i Børnekonventionen, i videst muligt omfang inden for de ressourcer der er til rådighed. Hertil anbefales en langsigtet og koordineret national handlingsplan, der går på tværs af lands-, kommunal- og partipolitik. Hæftet blev distribueret til politiske interessenter rundt i hele landet.

Alle anbefalinger er til for at sikre børns rettigheder og synliggøre disse for særligt de politiske interessenter og forvaltningsinstitutioner. Eksempler på anbefalinger omhandler: børn og unges ret til skolegang og uddannelse, børns ret til beskyttelse mod mobning og krænkelse, børns ret til sundhed, børns ret til resocialisering og mange flere.

Børnetalsmandens børnepolitiske anbefalinger blev udgivet med støtte fra NunaFonden.

De børnepolitiske anbefalinger kan findes på [www.mio.gl](http://www.mio.gl)



## KILLILIGAANANI OQAASEQARSINNAANEQ PILLUGU NAATSUMIK FILMILIAQ

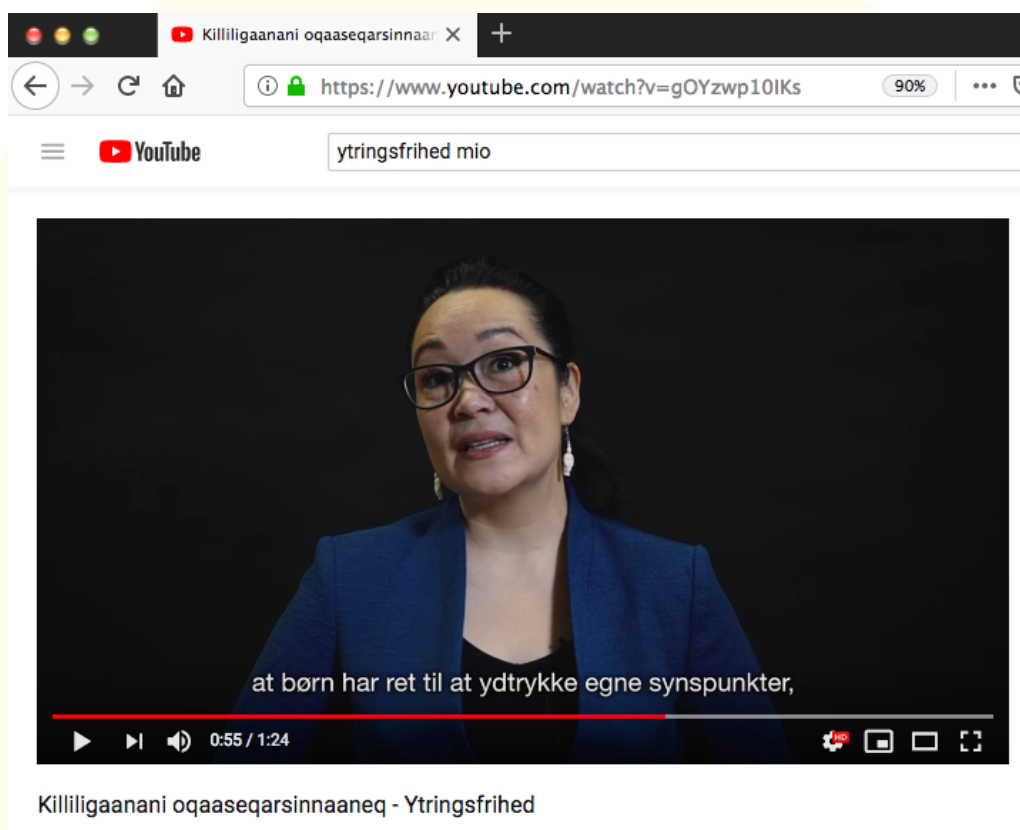
2017-imi MIO-p Institut for Menneskerettigheder (IMR) aamma naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit killiligaanani oqaaseqarsinnaaneq pillugu naatsumik filmiliaq suliariniarlugu isumaqatigiissuteqarfigai. Oqariartuutigineqarporlu inuit tamarmik isummaminnik oqaaseqarnissaminnut pisinnaatitaaffeqartut. Assigiinngitsunik isumaqaraanni imaluunniit isumaqatigiinngikkaanni imaangilaq imminnut nakkarsaattoqassasoq.

Filmiliaq "Ytringsfrihed" "Killiligaanani oqaaseqarsinnaaneq" Institut for Menneskerettigheder-nit (IMR) Naligiissitaanermullu Siunnersuisoqatigiinillu aningaasaliiffigineqarpoq. Filmiaq You Tube-mi isiginnaaneqarsinnaavoq.

## FILMKLIP OM YTRINGSFRIHED

MIO indgik i 2017 et samarbejde med Institut for Menneskerettigheder (IMR) og Ligestillingsrådet om at udarbejde et kort filmklip omhandlende ytringsfrihed. Filmklippet handler om, at alle mennesker har lov til at udtrykke deres mening. Forskellige meninger eller uenighed betyder ikke, at man må nedgøre hinanden.

Filmklippet "Ytringsfrihed" (Killiligaanani oqaaseqarsinnaaneq) blev økonomisk støttet af Institut for Menneskerettigheder (IMR) og Ligestillingsrådet. Klippet kan ses på YouTube.



## MEEQQAP PISINNAATITAAFFII PILLUGIT NAALAGAFFIIT PEQATIGIIT ATAATSIMIITITALIAANUT TAPILIUSSATUT NALUNAARUSIAQ

Meeqqap pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffeqatigiit Naalagaaffiit Peqatigiit Ataatsimiititaliaanut (CRC) tallimassaanik nalunaarusiornerannut tunngatilugu MIO tapiliussatut nalunaarusiorpoq, Kalaallit Nunaannut tunngasortaanut oqaaseqaateqartumik qisuariaateqartumillu. MIO-p tupigusuutigaa tallimassaanik nalunaarusiami Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu atugarisaat unamminartut pissusiviusut aallaavigalugit takutinneqanngimmata, nalunaarusiamilu eqqumaffigineqanngillat sumiginnaanerit, persuttaanerit, kangutsaatsuliornerit atornerluinerillu pillugit paasissutissat eqqortut ilaatinneqanngimmata. MIO-p maluginiarpaa, Kalaallit Nunaata NP-iit Meeqqat Pillugit Isumaqaqiissutaannik eqqortitsinissaminik ajornartorsiuteqarmat, assigiimmik atugassaqaartitsinerit ineriartortitsinissallu eqqarsaatigalugit, soorluttaaq peqataatitsinissamut tunngasutigut (artikkili 12), illersugaanissamut (artikkili 19) aamma ilinniagaqarnissamut piareersarfisqaartitsinissap tungaatigut (artikkili 29).

2017-ip aallartilaarnerani Meeqqat Illersuisuat NP-mi Geneve-miippoq tamakkualu ajornartorsiutit CRC-mut saqqummiullugit. MIO-p innersuusutigaa CRC-ip Namminersorlutik Oqartussat peqqussagaa misissueqqullugu taakkunungalu tunngasut pitsanngorsaaffigeqqullugit.

Naalagaaffeqatigiit naliliiffigineqarnerat 2017-imi ukiakkut Genevemi pivooq.

Tapiliussatut nalunaarusiaq uani nassaassaavoq [www.mio.gl](http://www.mio.gl)

## PARALLELRAPPORT TIL FN'S BØRNEKOMITÉ

I forbindelse med Rigsfællesskabets 5. periodiske afrapportering til FN's Børnekomité (CRC) har MIO udarbejdet en parallelrapport med kommentarer og bemærkninger til afsnittet omhandlende Grønland. I rapporten stillede MIO sig generelt undrende overfor, at den 5. periodiske rapport ikke afspejlede de reelle udfordringer for børn og unge i Grønland, samt manglede fokus og fakta på problemer som omhandlede omsorgssvigt, vold, overgreb og misbrug. Det er MIO's oplevelse, at Grønland har problemer med at leve op til FN's Konvention om Barnets Rettigheder i forhold til områderne lige adgang og udvikling, områder i forhold til inddragelse (artikel 12), beskyttelse (artikel 19) og i forhold til forberedelse til uddannelse (artikel 29).

Børnetsmanden var i starten af 2017 i FN i Geneve og fremlægge disse problematikker for FN's Børnekomité (CRC). MIO anbefalede, at CRC bad Selvstyret i Grønland udrede og bedre forholdene på særligt disse områder.

Selve eksaminationen af Rigsfællesskabet fandt sted i efteråret 2017 i Geneve.

Parallelrapporten kan findes på [www.mio.gl](http://www.mio.gl)





## MIO-P TAKOQQUSAARUTAI

MIO Kalaallit Nunaanni angalanermini meeqqat pisinnaatitaaffii illersorni-arlugit qaammarsaagaangami meeqqanut inersimasunullu agguaatassanik MIO nassartuaannarpoq, meeqqat pisinnaatitaaffinut qaammarsaataasin-naasunik imalinnik. Meeqqanut minnernut MIO-p bamseaqqat, pullattakkat, nipitittakkallu MIO-p ilisarnaataanik ikkussuiffigineqarsimasut tunniuttarpai. Meeqqanut annernut inuusuttunullu MIO-p sanatissimavai qungasequ-teeqqat, innuttaasut perorsaanerminni ataatsimoorlutik naleqartitaannik al-lattuiffigineqarsimasut. MIO-p takoqqusaarutiliaasa amerlanerpaartaat aningaasaliisartunik suleqateqarnikkut sanaartorneqartarput.

## MIO MERCHANDISE

Når MIO advokerer for børns rettigheder rundt i Grønland, har MIO ofte en lille ting med til børn og unge samt voksne, der støtter op om udbredelsen af kendskabet til børns ret-tigheder. Til de mindste børn har MIO små bamser, balloner og klistermærker med MIO's logo på. Til de større børn og unge har MIO fået produceret halsedisser (necktubes) med påtryk af befolkningens fælles værdier for børneopdragelse. En stor del af MIO's merchandise bliver til i samarbejde med forskellige sponsorer.



# MIO-P NAATSORSUUTAI

MIO-mut aningaasaliissutit 2017-imi 2 mio. kronenik qaffaaffigineqarput, taakkunannga 400.000 kronet SMS aqutigalugu Siunnersuiffimmut 1899-mut atorneqartarput. 2017-imi MIO-mut aningaasaliissutit tassaalerput 6.496.000 kr.

MIO'p iluanaarutai ilaatigut misissuinerup annertuup 2018-imi aallartittussanngorlugu nuunneqarneranut peqquteqarpoq.

# MIO'S REGNSKAB

Bevillingen til MIO blev i 2017 forhøjet med 2 mio. kr., hvoraf 400.000 kr. går direkte til SMS-rådgivningen 1899. Bevillingen til MIO var i 2017 således på 6.496.000 kr.

MIO's overskud skyldes bl.a. overflytning af større undersøgelse til opstart i 2018.

2017	kr.	2017	kr.
<b>Aningaasanut Inatsisikkut tapiissutit:</b>	<b>6.096.000</b>	<b>Finanslovsbevilling:</b>	<b>6.096.000</b>
<b>Isertitat allat:</b>	<b>206.888</b>	<b>Øvrige indtægter:</b>	<b>206.888</b>
<b>Sulisunut aningaasartuutit:</b>	<b>(3.254.210)</b>	<b>Personaleomkostninger:</b>	<b>(3.254.210)</b>
<b>Aningaasartuutit allat</b>	<b>(2.350.688)</b>	<b>Andre omkostninger:</b>	<b>(2.350.688)</b>
<b>Sinneqartoorutit:</b>	<b>698.925</b>	<b>Overskud:</b>	<b>698.925</b>

# ANINGAASALIISSTUTIT MIO-MULLU TAPIISSUTEQARTUT

Meeqqat Pisinnaatitaaffiit tunngasunik ilisimaneqarnerulernissaannullu tunngasunik suliniutinik MIO akulikitsunik aallartitsisarpoq. MIO-p nuannaarutigeqisaanik MIO inunnik ataasiakkaanit, aningaasaateqarfinit, kattuffinit suliffeqarfinnillu tapiiffiqineqartarpoq. Taamatut ikiuisunut MIO qujamasuuteqaqaaq taamaaliortoqartarneralu meeqqat inuusuttullu pisinnaatitaaffiit pimoorussilluni tapiissuteqarusunnerit annertusiartornerattut MIO-p nalilerpaa. Meeqqat Illersuisuata MIO-llu kikkut tamaasa, aningaasaateqarfiit, suliffeqarfiit, tapiissuteqartullu qutsavigai, taakkumi MIO ikiorpaat Kalaallit Nunaanni meeqqat pisinnaatitaaffiisa siammarterneqarnissaat anguniarlugu suliniuteqarneratigut.

## NUNAFONDIMIIT TAPIISSUTIT

Ukiut arlallit ingerlanerini NunaFonden MIO-mut Kalaallillu Nunaanni meeqqat pisinnaatitaaffiit tapersersortasimaqaaq. MIO-p taakkua immikkut qutsavigerusuppai, Kalaallit Nunaanni meeqqat atugaannik pitsanngorsaanissamut pimoorussillutik suliniuteqarmata.

2016-imi NunaFonden SMS aqutigalugu Siunnersuisarfiup 1899-ip ingerlanneqarneranut ineriartortinneqarneranullu aningaasaliipput. SMS aqutigalugu Siunnersuisarfiup ingerlanneqarneranut 240.000 kronenik tapiisimavoq SMS-illu ineriartorteqqinnissaannut 135.600 kronenik tapiisimallutik.

NunaFonden-ip aamma MIO-p akissarsiasaritittagaa 20.000 kronenik nalilik, ukiumoortumik NP-it Meeqqat Pisinnaatitaaffeqalernerisa ullormik malunnartitsisarfianni tunniunneqartartoq, aamma 20.000 kronenik tapiisimalluni Meeqqat pillugit politikkerinut innersuussutinik MIO-p suliarineqarneranut atorneqartunik.

# BEVILLINGER OG SPONSORATER TIL MIO

MIO igangsætter gerne projekter omhandlende børns rettigheder og kendskabet til disse. Til MIO's store glæde modtager MIO ofte midler fra enkeltpersoner, forskellige fonde, organisationer og virksomheder. MIO er meget taknemmelig for den hjælp, der gives og ser den som udtryk for et stigende engagement i at støtte op om børn og unges rettigheder. Børnetalsmanden og MIO takker hver og en fond, virksomhed og sponsor, som har hjulpet MIO med udbredelsen af kendskabet til børns rettigheder i Grønland.

## STØTTE FRA NUNAFONDEN

NunaFonden har igennem flere år været en stor støtte for MIO og børns rettigheder i Grønland. MIO vil gerne sige en særlig tak til dem for deres store engagement i arbejdet for at bedre børns levevilkår i Grønland.

NunaFonden donerede i 2016 midler til driften og udviklingen af SMS-rådgivningen 1899 for 2017. NunaFonden har støttet SMS-rådgivningen med 240.000 kr. til drift og med 135.600 til udviklingen af selve SMS-systemet.

NunaFonden har ligeledes støttet MIO med 20.000 kr. til MIO-prisen, der uddeles årligt i forbindelse med FN's Børnekonventionsdag den 20. november, samt 20.000 kr. til udarbejdelse af MIO's Børnepolitiske anbefalinger.

The logo for NunaFonden, featuring the name "NunaFonden" in white, bold, sans-serif font on a red, rounded rectangular background.

## ATAASIAKKAANIT SULIFFEQARFINNIILLU TAPIISSUTIT

MIO Kalaallit Nunaanni angalanerminut tunngatillugu annertumik tapiiffiqineqartarlunilu ikiorneqartaqaaq. Matumani taarusuppagut Inuit Quality Clothes Greenland, Panasonic Center Nuuk, Hotel Sisimiut, Hotel Maniitsoq, Ittu Net, 60 North, Brugseni, Torrak Fashion, Maniitsoq Elservice aamma Stark.

2017-imi atortut meeqqat pisinnaatitaaffiinut tunngasut Kalaallit Nunaannut tamanut siammarterneqarnerinut MIO ikiorneqarsimavoq. Tele-Post-ip ikiuisimaneranut MIO-p qujassuteqarfigerusuppa.

Aammattaaq aningaasaliillutik tapiissuteqarsimasut Inuit Pisinnaatitaaffiinut Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi aamma Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit.

## STØTTE FRA ENKELTPERSONER OG FIRMAER

MIO har modtaget stor støtte og hjælp i forbindelse med sine rejser i Grønland. Her vil vi gerne nævne Inuit Quality Clothes Greenland, Panasonic Center Nuuk, Hotel Sisimiut, Hotel Maniitsoq, Ittu Net, 60 North, Brugseni, Torrak Fashion, Maniitsoq Elservice og Stark.

MIO har i 2017 fået hjælp til at distribuere materiale om børns rettigheder rundt i Grønland. MIO vil gerne takke Tele-Post for hjælpen hertil.

Samt de nævnte sponsorer Grønlands Råd for Menneskerettigheder og Ligestillingsrådet.



Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi - Council for Gender Equality in Greenland - Ligestillingsrådet





# TUSARNIAANERNUT AKISSUTEQAATIT

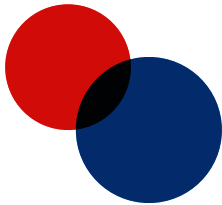
# HØRINGSSVAR

2017-imi MIO 22-nik Tusarniaanernut akissuteqaateqarsimavoq meeqqat inuusuttullu inuunerannut, atugarisaannut pisinnaatitaaffiinullu tunngasunik assersuutigallugu inatsisissat imaluunniit peruisissatut pilersaarutinut tunngasunik. Tusarniaanernut akissuteqaatit uunga saaffigninilluni piniarneqarsinnaapput mio@mio.gl

Assersuutigallugu inatsisip nutaap meeqqat tapersorsorneqarnissaanut tunngasutigut, imigassamut inatsimmut tunngasutigut, angajoqqaarsiaasartunut tunngatillugu, Kinguaassiuutitigut tunngasutigut pinerluuteqarsimasunut inatsimmut tunngatillugu, innarluutilinnut inatsimmut allarpassuarullu tunngatillugu MIO tusarniaaffigineqarsimavoq.

I 2017 lavede MIO 22 hørings svar med henblik på at sikre et fokus på børn og unges trivsel, vilkår og rettigheder i forbindelse med f.eks. ny lovgivning eller handleplaner. Hørings svarene kan rekvireres ved henvendelse til mio@mio.gl

Det har for eksempel været i forbindelse med initiativer om ny lov om støtte til børn, alkohollovgivning, plejefamilier, kriminallov vedrørende seksualforbrydelser, handicaploven og mange flere.



# MIO-P NUTAARSIASSANIITTARNERA

2017-imitaaq MIO-p meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit ukkatsitsivoq ilaatigut nittartakkakut attaveqaatit aamma nutaarsiassaqaartitsiviit aqutugalugit. MIO arlalinnik tusagassiutitigut nalunaaruteqartarsimavoq aamma oqallisissianik saqqummiussarsimalluni KNR-ip aammalu Sermitsiap nittartagaatigut, radiomiittarsimavoq, nutaarsiassanik attaveqaatinillu linksinik siammarterisarsimalluni pisinnaatitaaffinnut attuumassuteqartunik nittartakkatigut attaveqaatitigut (Ingammik Facebook aqutigalugu) aviisini sapaatip akunnikkaartumik saqqummertartuniittarsimavoq aammalu illoqarfiit aviisiiniittarsimalluni.

2017-imi MIO 40-riarluni tusagassiutitigut nalunaaruteqartarsimavoq, isummersuutunik allataqartarsimalluni allaaserisaniittarsimallunilu, aamma Facebook assigisaallu aqutigalugit nutaarsiassatut arlalissuariarluni allagaqartarsimalluni. Tamakkua saniatigut Meeqqat Illersuisuat akulikitsunik KNR-p ullaakkut aallakaatitassiaaniittarsimavoq.

## TUSAGASSIUTITIGUT NALUNAARUTIT OQALLISSIALLU ILAAT SUUNERSUT ATAANI ATUARNEQARSINNAAPPUT:

- Meeqqat Illersuisuat: Maannakkut akisussaaffimmik tigusisariaqarpugut!
- Meeqqat Illersuisuat: Kommuneni politikerit – meeqqanut inuusuttunullu akisussaaffeqarnersi eqqaamallugu
- Meeqqat Illersuisuat Qeqqata Kommunianukalersoq
- Meeqqat Illersuisuata nuna tamakkerlugu meeqqat ulluani meeqqat ullugissaarnissaannik kissaateqarfigai/pilluaqquai
- Meeqqat Illersuisuat: Meeqqat kikkulluunniit sumiginnarneqassanngillat
- Meeqqat oqartussaaqataanerat MIO-mi pingaarnertut isigineqarpoq
- Ukiuni pingasunngulersuni MIO-p suliarisimasai
- Meeqqat Illersuisuata politikerinut innersuussutai
- Meeqqat Illersuisuat: Kalaallit Nunaanni meeqqat sanngiinnerusut NP-nit tusaaneqarput
- MIO-p nalunaarusiaa nutaaq Qeqqata Kommunianut saqqummiunneqarpoq
- 2017-imi MIO-mit akissarsitineqartut – Peqatigiiffik Qajaq Nuuk
- MIO: Naleqartitatta kivitsinissamut nukissaqaartippaatigut
- Qeqqata nalunaarusiaa: Meeqqat Illersuisuata Qeqqata Kommunian nersualaarpaa meeqqanut atugarliortitaasunut tunngatillugu sukkaasuumik pitsanngorsaatilik aallartitsinera pissutigalugu.

# NYHEDSDÆKNING AF MIO

I 2017 har MIO igen sat fokus på børns rettigheder bl.a. via de sociale medier og via pressen. MIO har skrevet flere pressemeddelelser og debatindlæg i KNR's og Sermitsiaqs netaviser, været i radioen, delt nyheder og links om rettigheder over de sociale medier (primært Facebook), og været i ugeblade og i lokalaviser.

I 2017 havde MIO omtrent 40 pressemeddelelser, kronikker og artikler samt adskillige nyhedsopdateringer på de sociale medier. Derudover deltog Børnetalsmanden hyppigt i KNR's radio-morgenflade.

## HER KAN BL.A. NÆVNES NEDENSTÅENDE PRESSEMEDDELELSER OG DEBATINDLÆG:

- Børnetalsmanden: Nu SKAL vi tage ansvar!
- Børnetalsmand: Kommunalpolitikere – husk jeres ansvar for børn og unge
- Børnetalsmanden på vej til Qeqqata Kommunia
- Børnetalsmanden ønsker børn i landet en god Børnenes dag
- Børnetalsmand: Ingen børn skal lades i stikken
- Barnets tarv er omdrejningspunktet for MIO
- MIO's arbejde gennem snart tre år
- Børnetalsmandens anbefalinger til politikere
- Børnetalsmand: FN har hørt Grønlands udsatte børn
- Ny MIO-rapport fremlagt for Qeqqata Kommunia
- Vinderne af MIO-prisen 2017 – Peqatigiiffik Qajaq Nuuk
- MIO: Vores værdier giver os styrken til at løfte
- Qeqqatarapport: Børnetalsmanden roser Qeqqata Kommunia for hurtigt at igangsætte arbejdet med at forbedre udsatte børns forhold.



Nittartakkatigut attaveqaatit – ingammik Facebook 6.500-it sinnerlugit malinnaaffigineqarluni atorluarneqartoq – aammattaaq NP-ii Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaannik ilisimasaqarnerulersitsinissamut atorluarneqarsimaqaaq. Soorluttaaq Kalaalit Nunaanni meeqqanut inuusutunullu tunngasutigit ilisimasaqarluarneq, ingerlatallu sammineqartut aamma MIO-p suliai nalinginnaasut suunersut pillugit tassuunakkut paasisstissiisoqarluarsimavoq.

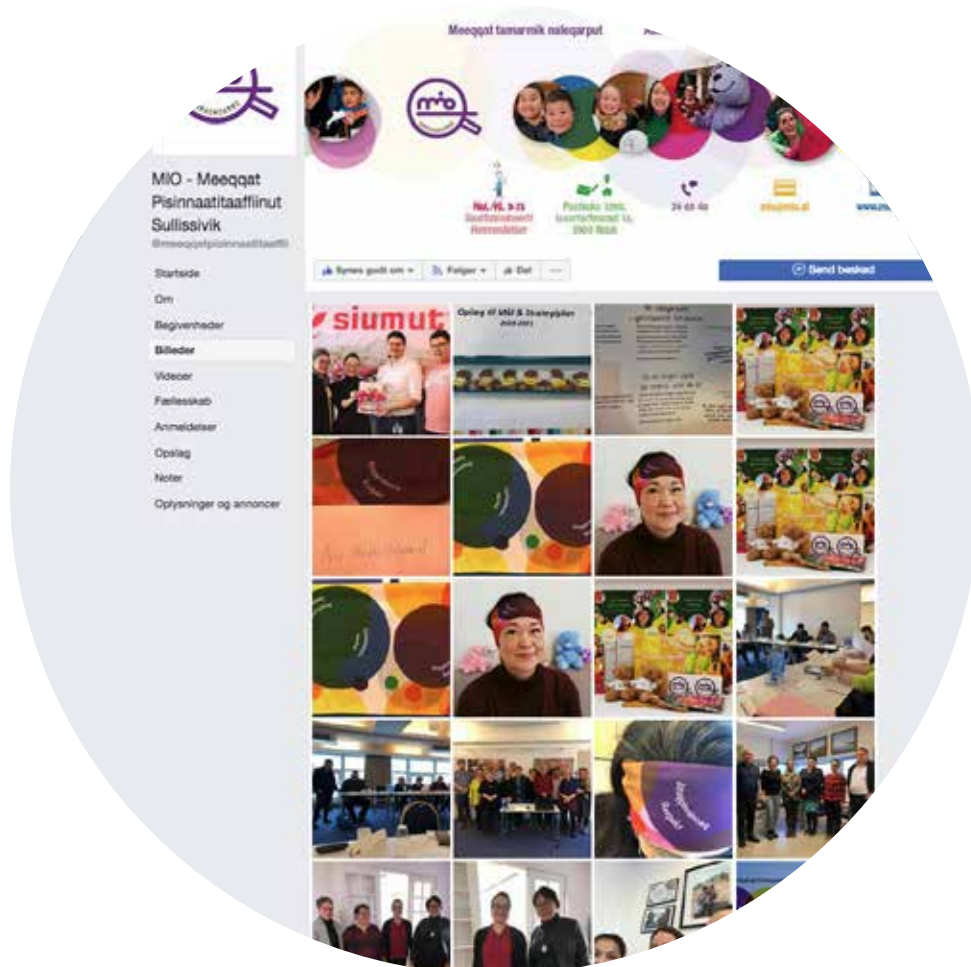
### Nutaarsiassat ilaat ukununga tunngassuteqarsimapput:

- Aviisini nuna tamakkerlugu saqqummertartuni nutaarsiassanut qisuariaatit, MIO-p akissarsitsineranut tunngasut, suleqatigisanik ataatsimeeqateqartarnernut tunngasut, meeqqat atugaannut oqaaseqarfiusimasunut attaviit linksit allarpassullu pineqartarsimapput.
- MIO nittartagaqarpoq ([www.mio.gl](http://www.mio.gl)), Facebookimi quppernerit marluik – ataaseq MIO-mut tunngasoq ataaserlu Meeqqat Illersuisuannut tunngasoq aammalu Instragram ([miogl](http://miogl)). Arlalippassuit MIO Facebookikkut malinnaaffigisarpaat.

Sociale medier – særligt Facebook med over 6500 følgere - er igen blevet benyttet meget til at udbrede kendskabet til FN's Konvention om Barnets Rettigheder; ligesom viden om børn og unge i Grønland, igangværende aktiviteter og MIO's arbejde generelt er blevet belyst herigennem.

### Nogle af disse nyheder har omhandlet:

- Reaktioner på nyheder i de landsdækkende aviser, uddeling af MIO-prisen, møder med samarbejdspartnere, links til omtaler af forhold for børn og meget mere.
- MIO har en hjemmeside ([www.mio.gl](http://www.mio.gl)), to sider på Facebook – en for MIO og en for Børnetalsmanden selv og en Instagram ([miogl](http://miogl)). Mange følger MIO på Facebook.







Pisussaasut akisussaaffeqartut politiuunaangillat tassa napparsimaveqarfit kommunet allagigulu aamma uani kuleqatiginnikkat annerluumik sulassaqarput, meeqqat pisinnaataaffi malinniasagunikkat, meeqqat ilersuisuat Aviaja Egede Lyngé KNR-imut oqarpoq.

## MIO: Utaqqisarneq akuerineqarsinnaanngilaq

30. oktober 2017 15:01 af [Pisussaasut/Steinholt](#) Teip: MIO, Egeallit/Aviaja Egede Lyngé

Nunatsinni meeqqanut kinguaassilutitigut kanggutaatsuliortoqarsimatilugu videokkut apersuilluni killisiuiniarneq amerlasuutitigut unammillernartoqartoq, sapaatit akunneranni kingullermi tutsiuppoq. Politit ingerlaannaq apersuisinnaanngikkaangata, kommuneqarfiit peqqinnissaqarfiliu ikluussinnaalluarpot. Taamaalluni meeqqat pisinnaataaffiisa unioqqutinninnissaat qulakkerneqarsinnaavoq. Meeqqat ilersuisuat taama oqarpoq.

Pisussaasut akisussaaffeqartut politiuunaangillat tassa napparsimaveqarfit kommunet allagigulu aamma uani kuleqatiginnikkat annerluumik sulassaqarput, meeqqat pisinnaataaffi malinniasagunikkat, meeqqat ilersuisuat Aviaja Egede Lyngé KNR-imut oqarpoq.



## MIO: Angajoqqaat akisussaanerpaajuannarput

Qeqqata Kommuniani meeqqat atugarissamerulissapput inuuttassut peqatainneqartariaqarput. Tamanna uani Qeqqata Kommuniani MIO-llu kommuniani najugaqarbit ataatqimissisimarpot.

## Børnetalesmand: Der skal komme på bordet

Aviaja Egede Lyngé, børnetalesmand for MIO, er ude med en påtegning over for de nylvalgte kommunalpolitikere. Hun minder dem om at huske deres ansvarsområde og lægge konkrete handleplaner på...



Aviaja Egede Lyngé, børnetalesmand for MIO, kommer med sin påmindelse til de nylvalgte kommunalpolitikere om at huske deres ansvarsområde.

LAKSØVRI | Onsdag 19. april 2017 18:26

Aviaja Egede Lyngé, børnetalesmand for børnerettighedsinstitutionen sender en løftet og påmindende pegfingre til de nylvalgte politikere.

# INATSIKIT

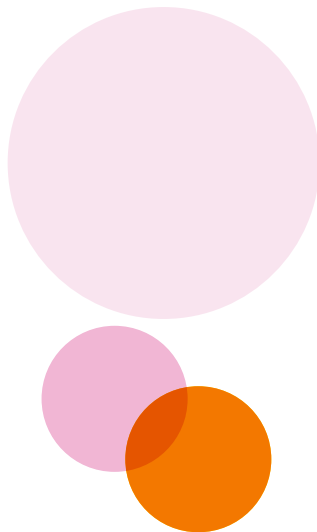
## MEEQQAT TAPERSORSORNEQARNISSAANUT INATSIKIT

Inatsit meeqqat tapersorsorneqarnissaanut tunngasoq 1. juli 2017-imi atuutilersoq Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaanni inatsisinut ilanngunneqarmat tamanna alloriarnerusimavoq pingaaruteqartoq. Inatsisip isumagaa, meeqqat pisinnaatitaaffii iliuuseqarluni suliaqartarnikkut meeqqallu ingerlalluannigitsut nalunaarutigineqaraangata sukkasuumik qisuariarfigineqartarnissaatigut. Nalunaarutiginnittoqartillugu piffissap aalajangersimasup iluani iliuuseqartoqartarnissaa ullulerneqarsimavoq, soorluttaaq inatsimmi meeqqanik suliaqartut annertunerusumik nakkutigineqartarnissaat qulakkeerneqartoq, assersuutigalugu angajoqqaarsiaasartunut tunngatillugu. Meeqqat Illersuisuata inatsisip ilusilersorneqarsimanera nuannaarutigeqaa, tusarniaaffigineqarnerminili ernummateqarnini ersersippaa, kommuneni sulisussat amigaatigineqarnerisigut inatsisip siunertaa pivusunnigortinneqarsinnaassanersoq ernumanartoqartikamiuk.

# LOVGIVNING

## LOV OM STØTTE TIL BØRN

Lov om støtte til børn, der trådte i kraft 1. juli 2017, er et vigtigt skridt i implementeringen af Børnekonventionen via grønlandsk lovgivning. Loven betyder, at børns rettigheder styrkes gennem opsøgende arbejde og hurtig reaktion på underretninger om børn, der mistrives. Der fastlægges tidsfrister for reaktion på underretninger, ligesom loven også indeholder styrket tilsyn med dem, der har med børn at gøre, blandt andet plejefamilier. Børnetalsmanden er glad for, at denne lov er udformet, men gav i forbindelse med høringsarbejdet udtryk for bekymring for, om lovens intentioner kan realiseres i praksis på grund af manglende ressourcer i kommunerne.

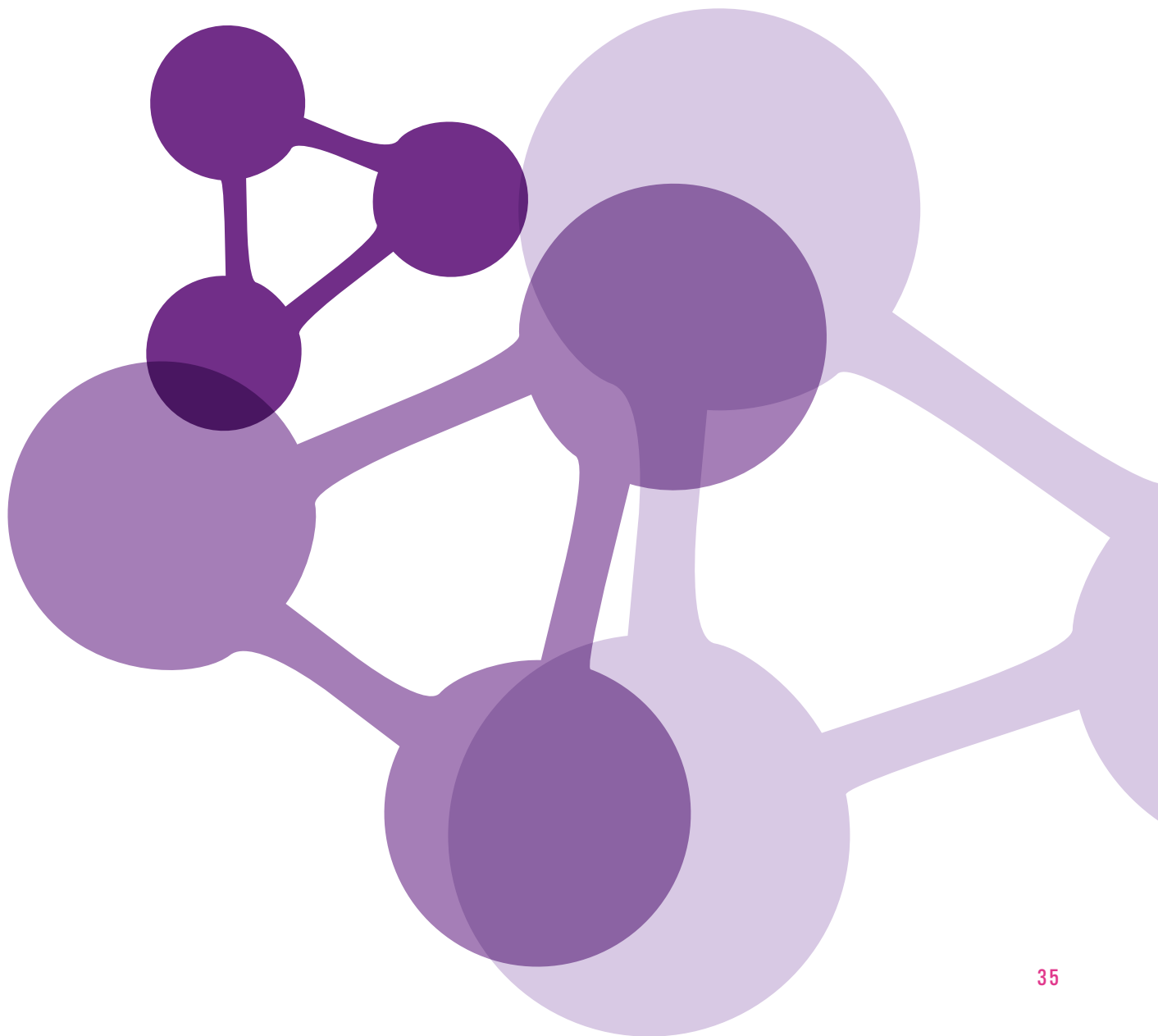


## SULEQATIGISAT ASSIGIINGITSUT

MIO-p suleqatigisimasatut taariigaasa saniatigut MIO-p NP-it Meeqqat Pisinnaatitaaffiinik Isumaqtigiissutaannut tunngasut assigiingitsutigut aamma siammartertarsimavai. Taagorneqareersut saniatigut Nordisk Ministerråd, Inatsisartut Ombudsmandiat, Kommuneqarfik Sermersooq – ingammik Pinaveersaartitsinermut immikkoortortaqarfia aamma Meeqqanut, Ilaqutariinnut, atuarfeqarnermut, Inunnik Isumaginninnermik aqutsisoqarfik, Qitiusumik Siunnersuisoqatigiiffik, Innarlutillit Illersuisuat, Børnealliancen (Nammineq piumassuseq atorlugu suliniartut), Inuit Pisinnaatitaaffii Pillugit Suliniaqatigiiffik, Ilinniartissuarmi ilinniartitsinermut tunngasut aammalu allarpassuit.

## FORSKELLIGE SAMARBEJDSPARTNERE

Ud over de tidligere nævnte samarbejdspartnere har MIO udbredt kendskabet til FN's Børnekonvention gennem forskellige instanser. Nogle af disse har i 2017 været: Nordisk Ministerråd, Ombudsmanden for Inatsisartut, Kommuneqarfik Sermersooq – særligt Forebyggelsesafdelingen og Forvaltning for Børn, Familie og Skole, Socialstyrelsen, Central Rådgivningsenhed, Handicaptalsmanden, Børnealliancen (NGO'erne), Institut for Menneskerettigheder ift. undervisning på Ilinniartissuaq og flere andre.



Qaanaaq ●

# MIO-P ANGALASARNERA

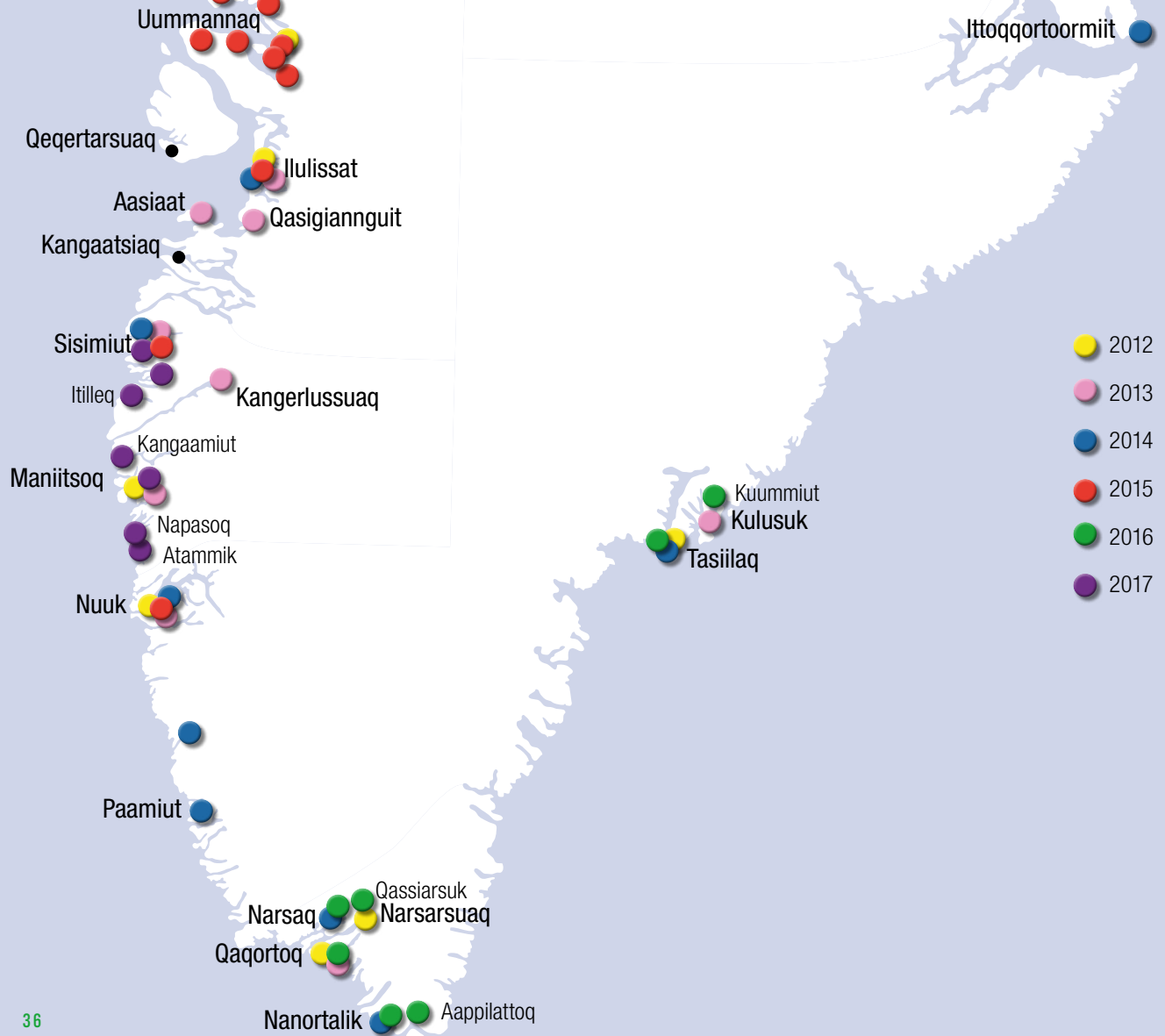
# MIO'S REJSEAKTIVITET

MIO angalagaangami Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutinik ilisimasaqarnerulernissaq anguniarlugu siammarterisarpoq aamma Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu inuuniarnerminni atugarisaannut tunngasunik ilisimassanik katersisarpoq. 2017-imi MIO Qeqqata Kommunanut angalavoq.

Piffissami 2015-1018 MIO illoqarfinnut nunaqarfinnullu 34-nut tikeraarsimavoq.

Når MIO rejser, er det for at ud-brede kendskabet til Børnekonventionen samt for at indhente viden om børn og unges levevilkår i Grønland. I 2017 har MIO rejst i Qeqqata Kommunia.

MIO har i perioden 2015-2018 besøgt 34 byer og bygder.



# MIO-P SULISUI

MIO arfinilinnik sulisoqarsinnaavoq. MIO-mut immikkut ittumik aningaasaliisoqarnerata kingunerisaanik 2017-imi immikkut ittumik sulisumik ataatsimik atorfinitsisoqarsinnaasimavoq. Taakkua saniatigut MIO ilinniartumik ikiorteqarpoq aamma inunnut isumaginninnermut tunngasutigut siunnersorteqarluni, innuttaasut saaffiginnissutaannut tunngatillugu ikiortaasartumik. 2017-imi MIO aamma sulilluni misiliiffigineqarpoq. Nutserinernut, misissueqqissaarnernut aamma nalunaarusiornissamut tunngatillugu MIO akulikitsumik avataaneersunik ikiorneqartarlunilu siunnersorneqartarpoq.

# MIO'S PERSONALE

MIO er normeret til 6 fastansatte. MIO's ekstrabevilling betød, at der kunne fastansættes en ekstra medarbejder i MIO i 2017. Herudover har MIO en studentermedhjælper og en socialfaglig konsulent, der hjælper med borgerhenvendelser. I 2017 har MIO også haft en praktikant. MIO benytter sig ofte af ekstern hjælp i form af tolkebistand, analyse- og afrapporteringsarbejde samt til rådgivning.

## AVIÅJA EGEDE LYNGE

Meeqqat Illersuisuat • Børnetalsmand • avi@mio.gl • Tel. 34 69 40

## CAMILLA NYMAND PETERSEN

Allaffimmi pisortaq • Sekretariatschef • camilla@mio.gl • Tel. 34 69 41

## NAUJA BENJAMINSEN

Siunnersorti • Konsulent • nauja@mio.gl • Tel. 34 69 48

## JAKKU BREGNHØJ

AC-fuldmægtigi • AC-fuldmægtig • jakku@mio.gl • Tel. 34 69 42

## ELLEN BANG BOURUP

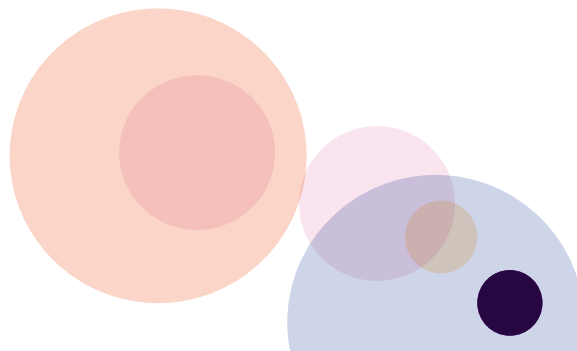
Meeqqanut siunnersorti • Børnekonsulent • ellen@mio.gl • Tel. 34 69 43

## SOFIE ABELSEN (pr. 11. juni 2018)

Paasisanik suliaqartoq • Vidensmedarbejder • sofie@mio.gl • Tel. 34 69 39

## ELLEN JAKOBSEN

Ilinniartutut ikiorti • Studentermedhjælper • elja@mio.gl • Tel. 34 69 37





Meeqqat Pisinnaatitaaffiik Sullissivik  
Børnerettighedsinstitution